

87449

T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA YABANCI DİL
DERSİ PROGRAM UYGULAMALARINDA
KARŞILAŞILAN SORUNLAR

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

DANIŞMAN
DOÇ.DR.SABAHATTİN ARIBAŞ

HAZIRLAYAN
KAMİL HARMAN

T87449

ŞANLIURFA-1999
T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
TABLolar LİSTESİ	VI
KISALTMALAR	VIII
ÖNSÖZ	IX

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
Problem Durumu.....	1
A- TÜRKİYE'DE YABANCI DİL ÖĞRETİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	3
1. Cumhuriyetten Önceki Dönem	3
a- Tanzimat'a Kadar Geçen Dönem.....	4
1. Sıbyan Okulları.....	4
2- Medreseler.....	4
3- Enderun Mektepleri.....	4
b- Tanzimattan Cumhuriyete kadar Geçen Dönem.....	4
2. Cumhuriyet Dönemi	5
B- YABANCI DİL ÖĞRETİMİNİN OKUL PROGRAMLARINDA BUGÜNKÜ YERİ	7
1- Normal Yabancı Dil öğretimi Yapan Okullar.....	7
2- Takviyeli Yabancı Dil Öğretimi Yapan Okullar.....	8
3. Yabancı Dil ile Öğretim Yapan Okullar.....	8
a. Yabancı Dil ile Öğretim Yapan Resmi Okullar.....	8
b- Yabancı Dille Öğretim Yapan Özel Türk Okulları.....	9
c. Yabancı Dille Öğretim Yapan Özel Yabancı Okullar....	9
C- YABANCI DİLDE BASAMAKLI KUR SİSTEMİ UYGULAMASI	9
Türkiye'de Yabancı Dil Öğretiminin Bugünkü Durumuna Bir Bakış..	10

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KAPSAMI	13
A- Araştırmanın Önemi.....	13
B- İlgili Araştırmalar.....	16
C- Problem Cümlesi.....	17
D- Alt Problemler.....	17
E- Varsayımlar.....	18
F- Sınırlılıklar.....	18

G- Tanımlar.....	18
I-Araştırmanın takvimi:	20
I. Konuya ilişkin literatür tarama ve inceleme.....	20
II Veri toplama araçlarının hazırlanması ve geliştirilmesi.....	20
III Verilerin toplanması.....	21
IV- Verilerin çözümü ve yorumlanması.....	21
Araştırmanın raporlaştırılması.....	21
III. BÖLÜM	
A- Araştırmanın Modeli.....	22
B- Evren.....	22
C- Örneklem.....	22
D- Veri Toplama Aracı.....	23
E- Verilerin Toplanması.....	23
F- Verilerin İstatiksel Analizi.....	23
IV. BÖLÜM	
BULGULAR VE YORUMLAR	25
A. ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN KİŞİSEL BİLGİLER	25
1- Öğretmenlere İlişkin Kişisel Bilgiler	26
2- Öğrencilere İlişkin Kişisel Bilgiler	30
B. DİL EĞİTİMİ PROGRAMLARINA İLİŞKİN BULGULAR	34
1- Amaca İlişkin Bulgular	34
2- Muhtevaya İlişkin Bulgular	39
a)Öğretmenlere göre Muhtevaya İlişkin Bulgular	40
b) Öğrencilere göre Muhtevaya İlişkin Bulgular	45
3- Öğretim Süreçlerine İlişkin Bulgular	47
a)Öğretmenlere Göre Öğretim Süreçlerine İlişkin Bulgular	47
b) Öğrencilere Göre Öğretim Süreçlerine İlişkin Bulgular	57
4- Eğitim Programlarını Değerlendirmeye İlişkin Bulgular	63
a)Öğretmenlere Göre Eğitim Programlarını Değerlendirmeye İlişkin Bulgular	64
b)Öğrencilere Göre Eğitim Programlarını Değerlendirmeye İlişkin Bulgular	68
ÖZET, SONUÇ VE ÖNERİLER	72
1- ÖZET	72
2- SONUÇLAR	74
3- ÖNERİLER	77
KAYNAKÇA	79
EKLER	82
I. Okullarda Anket Uygulaması Yapabilmek için İl Milli Eğitim Müdürlüğünden	

Alınan İzin Yazısı	83
II. Öğretmenlere Uygulanan Anket Soruları	84
III. Öğrencilere Uygulanan Anket Soruları	87
IV. İlköğretimin 6. 7. Ve 8. Sınıflarında Yabancı Dil Öğretiminin Özel Amaçları	90

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Öğretmenlerin Cinsiyetlerine ve Mezun Oldukları Kuruma Göre Dağılımı.....	30
Tablo 2: Öğretmenlerin Kıdemlerine, Branş ve Branş Dışı Olmalarına Göre Dağılımı:	30
Tablo 3: Öğretmenlerin Kendilerini, Yabancı Dil Dersini Tam Anlamıyla Verebilmelerini Yeterli Görme Durumlarına Göre Dağılımı.....	31
Tablo 4: Farklı branştaki Öğretmenlerin Yabancı Dil Dersini Vermelerinin Uygun Bulunması Durumuna Göre Dağılım.....	32
Tablo 5: Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Kurslarına Katılma Durumlarına Göre Dağılımı.....	32
Tablo 6: Hizmet İçi Eğitim Kurslarına Katılan Öğretmenlerin Bu kursları Yeterli Bulma Durumlarına Göre Dağılımı.	33
Tablo 7: Hizmet İçi Eğitim Kurslarına katılmayan Öğretmenlerin Katılmama Gerekçelerine İlişkin Dağılım.	34
Tablo 8: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılım.....	34
Tablo 9: Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı.	35
Tablo 10: Öğrencilerin Okuldaki Genel Başarı Durumuna Göre Dağılımı.	35
Tablo 11: Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı.	36
Tablo 12: Yabancı Dil Dersini Gerekli Görme Durumuna İlişkin Dağılım.	36
Tablo 13: Öğrencilerin Yabancı Dil Dersine Karşı İlgilerine İlişkin Bulgular.	37
Tablo 14: Yabancı Dil Dersi Amaçlarının Gerçekleşebilme Durumuna İlişkin Bulgular.	40
Tablo 15: Yabancı Dil Amaçlarının Gerçekleşmemelerini Etkileyen Faktörlere İlişkin Bulgular.	71
Tablo 16: Yabancı Dil Dersi Amaçlarının Tutarlılık Durumuna İlişkin Bulgular.	42
Tablo 17: Yabancı Dil Dersi Amaçlarının Öğrencilerde İstenilen Düzeyde Dil Öğrenmelerini Gerçekleştirme Durumuna İlişkin Bulgular. ...	43

Tablo 18. Okutulan Ders Kitabının, Öğrencilerin Dil Öğrenme Konusundaki İhtiyaçlarına Cevap Verme Durumuna İlişkin Bulgular.....	44
Tablo 19. Yabancı Dil Dersinde Okutulan Kitabın Öğrencilerin Öğrenmek İstedikleri Konular Açısından Yeterli Olma Durumuna İlişkin Öğretmen Ve Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular.	45
Tablo 20. Yabancı Dil Dersinde İşlenen Konuların Öğrencilerin Günlük Hayatlarına Yönelik Olma Durumuna İlişkin Bulgular.	45
Tablo 21. Öğrencilerin Yabancı Dil Dersinde Öğrendiklerini Günlük Hayatlarında kullanma Durumuna İlişkin Bulgular.	46
Tablo 22. Okutulan Yabancı Dil Dersinin Muhtevasının, Okutulan Sınıfın Yaş, Bilgi ve Kavrama Düzeyine Uygunluğuna İlişkin Bulgular. ...	47
Tablo 23. Okutulan Yabancı Dil Dersinin Müfredat Programlarının Kapsadığı Konular İtibariyle Yeterlik Durumuna İlişkin Bulgular.	48
Tablo 24. Yabancı Dil Dersinde İşlenen Konuların Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular.	49
Tablo 25. Öğrencilerin Yabancı Dil Dersinde En Çok Öğrenmek İstedikleri Davranışlara Ait Bulgular.	50
Tablo 26. Yabancı Dil Dersinde Okutulan Kitabın, Öğrencilerin Anlayabilme Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular.	50
Tablo 27. Sınıfta Farklı Kaynak Kitapların Kullanılmasının Öğrenci Başarısını, Etkileme Durumuna İlişkin Bulgular.	52
Tablo 28. Öğretmenlerin Yabancı Dil Dersinde Farklı Kaynak Kitaplardan Yararlanma Durumuna İlişkin Bulgular.	53
Tablo 29. Yabancı Dil Dersinde Öğretmen ve Öğrencilere Göre, En Çok Kullanılan Öğretim Yöntemlerine İlişkin Bulgular.	54
Tablo 30. Yabancı Dil Dersini İşlerken Öğrenci ve Öğretmenlere Göre Kullanılan Eğitim Araçlarına İlişkin Bulgular.	56
Tablo 31. Konuları İşlerken Öğretmenlerin Günlük Yaşamlardan Örnek Verme Durumuna İlişkin Bulgular.	58
Tablo 32. Öğrencilerin Bu Derse Karşı İlgi Durumuna İlişkin Bulgular.....	58
Tablo 33 Yabancı Dil Dersinin Haftalık Ders Saati Sayısını Yeterli Bulma Durumuna İlişkin Bulgular.	59
Tablo 34. Yabancı Dil Dersinin İlköğretimde Seçmeli Ders Olmasına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular.	60

Tablo 35. Yabancı Dil Dersinin İlköğretimin Birinci Kademesinin Bütün Sınıflarında Mecburi Temel Ders olarak okutulma Durumuna İlişkin Bulgular.	60
Tablo 36. Yabancı Dil Dersinin İlköğretimin 4. Sınıfından İtibaren Mecburi Temel Ders Olarak Okutulması Durumuna İlişkin Bulgular.	61
Tablo 37. Yabancı Dil Dersinin 5. Sınıftan Sonra Bir yıl Hazırlık Okutulmasına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular.	62
Tablo 38. Bölgenin Yabancı Dil Öğretimine Verdiği Önemi Yeterli Bulma Durumuna İlişkin Bulgular.	62
Tablo 39. Yabancı Dilde Öğretmenlerin Ders Kitabı Dışında Başka Kaynaklardan Yararlanmayı Önerme Durumuna İlişkin Bulgular.	63
Tablo 40. Öğrencilerin Yabancı Dil Derslerine Branş Dışından Öğretmenlerin Girmelerine İlişkin Bulgular.	63
Tablo 41. Öğrencilerin Ders Öğretmenlerine Merak Ettiği Her Konuda Soru Sorup-Cevap Alabilme Durumuna İlişkin Bulgular.	64
Tablo 42. Öğrencilerin Bu Dersi İşlemek İstedikleri Yöntemlere İlişkin Bulgular.	65
Tablo 43. Yabancı Dil Öğretmenlerin Ders Anlatırken Çevresindeki Olay ve Eşyalardan Örnek Verme Durumuna İlişkin Bulgular.	66
Tablo 44. Yabancı Dil Öğretmenlerinin Dersleri Öğrencilerin Seviyelerine Göre Anlatma Durumlarına İlişkin Bulgular.	67
Tablo 45. Yabancı Dil Dersinin Haftalık Ders Saati Sayısının Durumuna İlişkin Bulgular.	67
Tablo 46. Öğrencilerin Tatillerde Dil Kurslarına Gitme Durumlarına İlişkin Bulgular.....	68
Tablo 47. Dil Kurslarına Gitmediklerini Belirten Öğrencilerin, Gitmeme Sebeplerine İlişkin Bulgular.	69
Tablo 48. Öğrencilerin Yabancı Dil Dersindeki Başarı Durumlarına İlişkin Bulgular.	70
Tablo 49. Yabancı Dil Dersinde Öğrenci Başarısının Ölçülmesinde Seçilen Sınav ve Soru Tiplerinin Kullanım Durumlarına İlişkin Bulgular.	71
Tablo 50. Yabancı Dil Dersinde Öğrenci Başarısının Ölçülmesi İçin	

Öngörülen İki Yazılı İki Sözlü Sınav Sisteminin Yeterlilik Durumuna İlişkin Bulgular.	72
Tablo 51. Öğretmenlerin Yabancı Dil Dersinde Yapılan Sınavlar Harici "quiz" v.b. Sınavları Yararlı Görme Durumuna İlişkin Bulgular.	72
Tablo 52. Öğrencilerin Öğrendikleri Yabancı Dil İle İlgili Verilen Özelliklerde Kendi Yeterlilik Durumlarını Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular.	73
Tablo 53; Öğrencilerin Yabancı Dil Dersindeki Başarı Durumuna İlişkin Bulgular.	74
Tablo 54. Öğrencilere Göre Yabancı Dil Dersindeki Değerlendirme Şeklinin Uygunluğuna İlişkin Bulgular.	75
Tablo 55. Yabancı Dil Dersinde Kullanılan Değerlendirme Şekline "Hayır" Cevap Veren Öğrencilerin Görüşlerine İlişkin Bulgular	75

KISALTMALAR

T.D.K. Y=Türk dil kurumu yayınları

Ünv=Üniversite

MEGSB=Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı

M.E. Y=Milli Eğitim Yayınları

EGT=Eğitim

FAK=Fakülte

Çev=Çeviren

T.D.D: Türk Dili Dergisi

F: frekans

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, Şanlıurfa Merkez İlköğretim okullarında yabancı dil dersi program uygulamalarında karşılaşılan sorunların belirlenmesine çalışılmıştır.

Örgün eğitim kurumları genelde Türk Milli Eğitiminin temel amaçlarını,özelde kendi amaçlarını programında bulunan derslerle gerçekleştirmeye çalışırlar. Burada yabancı dil dersinini kendisine düşen görevi ne derecede gerçekleştirebildiğini tespit etmek için, yabancı dil dersi programlarının, eğitim programlarının temel öğeleri (amaç, içerik, öğretim süreçleri ve değerlendirme) açılarından değerlendirilmesi yapılarak programın eksik taraflarının tespiti yapılmaya çalışılmıştır.

Yapılan bu çalışmanın ilköğretim okullarında okutulan yabancı dil dersi program değerlendirme çalışmalarına katkıda bulunacağı umulmaktadır.

Araştırmanın her aşamasında, ilgi ve yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Doç.Dr.Sabahattin ARIBAŞ'a teşekkürü bir borç bilirim. Çalışmanın anket hazırlama safhasında yardımlarını esirgemeyen hocam Yrd.Doç.Dr.Behçet ORAL'a teşekkürlerimi sunarım.

Şanlıurfa-Haziran 1999

Kamil HARMAN

BÖLÜM I

Problem Durumu

Günümüzde bireylerin sorunlarına çözüm bulmak amacıyla sürekli yeni bulma çabaları, yeni ve hızlı teknolojik gelişmeleri beraberinde getirmektedir. Hızla gelişen teknolojiyle beraber toplumlar ekonomik, politik, sosyal ve kültürel alanlarda büyük sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Bu sorunların çözümü, önemli ölçüde modern teknolojiyi ve bilimleri irdelemek, özümsemek, onları doğru ve gerçekçi bir biçimde kullanmakla mümkün olacaktır. Bireylerin bu hızlı teknolojik gelişmelere ve yaşama uyum sağlayabilmeleri nitelikli bir eğitimle oluşacaktır.

Bu bağlamda, Varış, tarihi gelişimini göz önüne alarak yaptığı eğitim konusundaki sentezi ile "eğitimi", kişilik, zeka, ilgi ve yaşantılar gibi kuvvetlerin etkileşimi olarak tanımlamakta ve bu etkileşim sonucunda bireyin amaçlarının, bilgilerinin, davranışlarının, ideallerinin ve ahlaki ölçütlerinin değiştiğini ifade etmektedir (Varış 1991, s. 23). Ertürk, "eğitim"i bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci olarak tanımlamaktadır (Ertürk 1994, s. 12).

Oğuzkan, eğitimi yeni kuşakların toplum yaşayışının yerlerini almak için hazırlanırken gereken bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerini yardım etme etkinliği olarak tanımlar (Oğuzkan, 1974, s. 61).

Good, eğitimi seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin (özellikle okulun) etkisi altında sosyal yeterlik ve optimum bireysel gelişmeyi sağlayan sosyal bir süreç olarak tanımlar (Fidan, Erden 1992, s. 18).

Tanımlarda da görüldüğü gibi eğitim sürecine giren bireyin davranışlarında olumlu yönde değişme olması beklenmektedir. Bu değişme bireyin yeni davranışlar

kazanması biçiminde olabileceği gibi eskiden sahip olduğu istenmeyen nitelikte davranışlarını bırakması anlamına da gelebilir. Bireyin eğitim sürecinde davranış değiştirmesi ancak bir öğrenme faaliyeti sonunda oluşur.

Öğrenme faaliyetinin olabilmesi için de dil önemli bir yer tutar. Ekonomik, politik, sosyal, kültürel ve eğitim alanındaki bir çok problemin çözümü dil bilmekle mümkün olur. Dil konusu bugüne kadar pek çok bilim adamını, toplum bilimcileri düşündüren bir konu olmuştur. Dil konusunu ele alanlar ona çeşitli yönlerden yaklaşmışlardır. "Dil nedir?" sorusuna cevap arayanlar da aynı çeşitliliği ortaya koymuşlardır. Burada dil tanımlarına bir kaç örnek verilmiştir.

- Dil, bireyleri arasında anlaşmayı sağlayan toplumsal bir sitemdir (Dilaçar 1968, Sayı: 2639, s. 28.29.70).

- Dil, düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir (Aksan 1977, TDK y. 439, s. 55).

- Dil, psikolojik bir süreçtir, kendi kuralları içerisinde doğar, büyür ve gelişir. Dil bu gelişmesini hem kendi içinden hem de dışardan beslenerek yaparken yapısına uymayan fazlalıkları atar (Korkmaz 1990, s. 2).

Bugün yeryüzünde değişik toplumlar tarafından kullandıkları konuşulan dil sayısını kesin olarak belirtmenin olanaksız olduğu, buna karşın ortalama bir sayının üç bin ile üçbinbeşyüz arasında olduğu belirtilmektedir (Dilaçar 1968, s. 28). Bu sayının dörtbin, hatta beşbinden fazla olduğunu ileri sürenler de vardır (Özen 1978, s. 22)

Dünya üzerinde fazla dilin bulunmasına karşın gittikçe artan uluslararası ilişkiler, ulusların kendi anadilleri ile iletişim sağlamalarını yetersiz kılmakta ve bu nedenle diğer ülkelerin dillerini öğrenme gereği ortaya çıkmaktadır. Ancak ikinci dil olarak öğrenilen dillerin sayısı oldukça azdır. Bir dilin başka uluslar tarafından öğrenilmesini önemli kılan ölçütlerin başında o dili konuşan ülkenin politik ve ekonomik durumu gelmektedir. Bunu askeri sözleşmeler, tarihsel, kültürel ve ticari ilişkiler izlemektedir. Günümüzde herşey ekonomiye ve ekonomik ilişkilere dayanmaktadır. Dolayısıyla bu etken, dil öğrenmeyi gerektiren en önemli etken olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülkemizde "niçin bir yabancı dil öğreniyoruz?" sorusuna Göktürk şu şekilde bir açıklama getirir. Ülkemizde yabancı dil öğretimi çağdaşlaşma, uygarlaşma atılımlarının vazgeçilmez bir zorunluluğu olarak ortaya çıkmış gelişmiştir. Türk düşüncesini, bilimini, sanatını, yapıcılığını çağdaş uygarlık düzeyine çıkarabilmek bu alanlarda dünya dillerindeki en son ürünlerin kaynaktan izlenebilmesiyle olur, ancak, çağdaş bir Türk kültürü de böyle kurulabilir. Gerek ortaöğretimde, gerek yüksek öğretimde yabancı dilin amacı bu olmalıdır (Göktürk, 1983, T.D., s.102.)

Türkiye bölgesel ve siyasal konumu açısından dünyanın en kritik yerinde bulunmakta, Asya, Avrupa ve Afrika gibi üç önemli kıta arasında bir köprü görevi görmekte, kilit bir ülke konumundadır. Bu nedenle, Türkiye çeşitli ülkelerle ekonomik, politik, askeri ve kültürel alanlarda ilişkiler kurmak durumundadır.

Uluslararası ilişkilerin bu denli yoğunluk kazanması ülkemizde, başka dillerin, özellikle batı dillerinin ve bunlar içinden de bir dünya dili haline gelmiştir. Bunun sonucu olarak da yabancı dillerin öğretimi doğal olarak okullardan başlaması gerekirdi. Bu da devletin bu konuya eğilmesi anlamına gelir.

Türkiye'de yabancı dil öğretimini ve bu öğretimin okul programlarında yer almasını tarihsel bir gelişim içinde ele almak gerekir.

A- TÜRKİYE'DE YABANCI DİL ÖĞRETİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Türkiye'de Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinin farklı özellikler göstermesi nedeniyle yabancı dil öğretiminin tarihsel gelişimini de Cumhuriyetten önceki dönem ve sonraki dönem olmak üzere iki ayrı bölümde ele almak daha uygun olacaktır.

1. Cumhuriyetten Önceki Dönem

Bu dönem Osmanlı İmparatorluğunun kuruluş tarihi olan 1299 yılı ile Cumhuriyetin ilan edildiği 1923 yılları arasında geçen 624 yıllık uzun bir süreyi kapsar. Bu uzun süre içindeki eğitim durumunu kısaca özetleyecek olursak, Tanzimat'a kadar Osmanlı'da eğitim dini esaslara göre yürütülürken, Tanzimat'tan sonra bir farklılık gösterip batılı usullere göre yürütülmeye başlamıştır. Bu nedenle

Osmanlı dönemi de iki ayrı grupta ele alınmalıdır.

a- Tanzimat'a Kadar Geçen Dönem

Bu devre içinde Osmanlı İmparatorluğunda Sıbyan okulları (mahalle mektepleri) Medreseler, Enderunlar olmak üzere üç çeşit okul vardı.

1- Sıbyan Okulları: Bu okullarda öğretim hemen hemen tümüyle Arapça değildi ama okutulan tüm parçalar Arapça idi, çeşitli açıklamalar Türkçe olarak yapılıyordu. Yani öğretim Arapça idi.

2- Medreseler; Bu okullarda da öğretim dili esas olarak Arapça'dır. Fakat kısmen Türkçe de kullanılıyordu. Yani öğretim dili yine Arapça idi.

3- Enderun Mektepleri; Saray hizmetleri için görgülü ve bilgili adam yetiştirmek amacıyla kurulmuştu. Burada eğitim, medreselerden daha iyi idi. Türkçenin dışında yabancı dil olarak Arapça ve Fransızca öğretilmekteydi. Bu okulların öğrencileri devşirmelerdi. Bunlara Türkçe ikinci dil olarak okutuluyordu (Akyüz, 1988, 80, 96, 105)

b- Tanzimattan Cumhuriyete kadar Geçen Devre

Osmanlı Türkiyesinde ilk batılılaşma ve çağdaşlaşma hareketi 1739 da Tanzimat'la birlikte başlamıştır. Bu dönemde birçok yeni okul açılmış, ve medrese dışındaki örgün eğitimde ilk-orta-yüksek şeklinde bir derecelemeye gidilmiş ve kapsamlı düzenlemeler yapılmıştır. 1773 yılında Mühendishane-i Bahri-i Hümayun ile 1796 yılında Mühendishane-i Berri-i Hümayun açılarak bu okullara devrin en değerli matematikçileri ve yabancı uzmanlar atanmış ve ilk defa bu Fransızca ile yabancı dil öğretiminin okul programlarına girmesi de bu okullarda olmuş ve Fransızca Türkiye'de batı dillerinin ilki olarak öğretilmeye başlanmıştır (Demirel, 1990, s. 6).

Tarihimizde batılılaşma hareketinin başlangıcı sayılan Tanzimat devrinde yabancı dil öğretiminin orta dereceli okul programlarında yer alması bugünkü liselerin çekirdeğini oluşturan Sultanilerin açılmasıyla başlamıştır. Bu nedenle 1 Eylül 1868 yılında Galatasaray Sultanisinin (Lisesinin) açılması Türkiye'de yabancı dil öğretimi açısından bir dönüm noktası olmuştur. Galatasaray Lisesinin bir özelliği

de orta öğretim düzeyinde yabancı dille öğretim yapan ilk devlet okulu olmasıdır. Galatasaray Lisesinde öğretim dili, babıâli'nin Türkçeyi önermesine karşın Fransızca olmuştur. Bunda Tanzimat döneminde Fransız kültürünün ve Fransa'nın etkisi büyüktür. Bu etki 1914 yılında Almanların gelmesine kadar devam etmiştir (Koçer 1974, s. 71).

1869 yılına kadar Galatasaray Sultanisinden başka ortaöğretim kurumu bulunmayan imparatorluk döneminde Saffet Paşa'nın Maarif-İ Umumiye Nizamnamesini yayınlamasından sonra idadi ve Sultani adıyla yeni orta öğretim kurumları açıldı ve bu okulların ders programlarında yabancı dil derslerine yer verildi. Böylece yabancı dil Osmanlı Türkiyesinde devlet eliyle yürütülen orta dereceli okullarda programlara normal bir ders olarak ilk kez 1869 yılında girmiş oldu.

1908 inkılabından sonra okullarda yabancı dil öğretilmesine özel bir önem verilerek Fransızca bütün okullarda zorunlu tutulmuş İngilizce ve Almancanın da isteğe bağlı olarak öğretilmesi benimsenmiştir.

Daha sonra yabancılar ve yerliler tarafından açılan özel okul sayısı artmış bu okulların birçoğu da yabancı dil ile eğitim yapmıştır.

2. Cumhuriyet Dönemi

Bu dönem, Cumhuriyetin ilan edildiği 1923 yılından bugüne kadar geçen süreyi kapsar.

Cumhuriyet döneminde eğitim alanında yapılan ilk ve en önemli adım 430 sayılı ve 3 mart 1924 tarihli Tevhid-i Tedrisat (Öğretimin Birleştirilmesi) kanunun çıkması olmuştur. Bu kanunla, Osmanlılar devrinden kalan medreseler kapatılmış yerine bugünkü okullar açılmıştır.

Osmanlı İmparatorluğunun eğitim kurumlarında uzun süre yabancı dil olarak öğretilen Arapça ve Farsça bu dönemde kaldırılmış ve yerine Batı dillerinden Almanca, Fransızca ve İngilizce konmuştur. Sadece İmam Hatip okullarının programlarında Arapçaya yer verilmiştir. Ancak bu okullarda Arapça dersi meslek dersleri arasında yer almıştır.

Cumhuriyetin ilanından sonra dünyada teknoloji alanında hızlı gelişmeler görülmüş hatta bu yüzyıla uzay çağı adı verilmiştir. Ülke olarak bu hızla gelişmelere uzak kalmamak için bizde yabancı dil öğrenimine daha fazla önem verdik ve daha istekli bir duruma geldik. Artan yabancı dil ihtiyacını karşılamak için yabancı dille öğretim yapan okulların sayısında bir artış görüldü. Ancak devlet okulları bu gelişmelere fazla ayak uyduramadı. Yani okullara mecburi olarak yabancı dil dersleri koymaktan başka bir ilerleme sağlayamadı.

Ülkemizde üniversite mezunu bir birey 10 yıl yabancı dil dersi gördüm ama hiçbir şey bilmiyorum diye yakınmalarda bulunmaktadır. Orta öğretimden yüksek öğretimin sonuna değin öğrenci yabancı dili neden öğrendiğini bilmediği için bu işe haklı olarak pek kulak asmıyor. Başlıca derdi, geçer bir not almak oluyor. Öte yandan eğitim kurumlarında, başlangıçtaki gerçekçi amaç yitirilmiş olduğu için yabancı dil öğretimini verimli bir biçimde düzenleyemiyorlar. Dersler çağdaş dil öğretim yöntemlerinin olanaklarından araç ve gereçlerinden yoksun bir biçimde yürütülüyor. Böyle bir ortamda yabancı dil öğretimin yapılması mümkün görülmemektedir. Bu nedenle kaliteli yabancı dil öğretmenleri de yetiştirilemiyor. Bir eksiklik ötekini doğuruyor, derken olumsuz etkiler zincirleme sürüp gidiyor. Ayrıca nitelikli yabancı dil öğretmenlerini de devlet öğretim kurumlarında sunduğu imkanlarla çekemiyor (Göktürk, s.103).

Daha sonraki yıllarda yabancı dille öğretim yapan Anadolu liseleri adı altında yeni okullar açıldı. 1974-75 öğretim yılına göre yabancı dille öğretim yapan liselerin sayısı onikiye, 1986-87 öğretim yılında ise bu rakam 103 Anadolu lisesinde toplam 40.715 öğrenci ve 2845 öğretmen, öğretim ve eğitime devam etmekteydi (MEGSB 1986).

Bu yıllardan itibaren Ankara, İstanbul, İzmir gibi büyük yerleşim birimlerindeki okul çağındaki gençlerin büyük talebi üzerine takviyeli yabancı dil öğretimi yapan özel okullar açılmaya başlanmıştır. Bu okulların ortaya çıkma ve çoğalma nedenleri, gençlerin en az bir yabancı dili bilerek öğretmenin önemi karşısında velilerin giderek ortak isteklerinden kaynaklanmıştır. Bu nedenle takviyeli yabancı dil öğretimi yapan okulların programlarında yabancı dil dersine daha çok

ağırlık vermişlerdir. Yabancı dil dersine daha çok ağırlık vermişlerdir. Örneğin yabancı dil dersi resmi ortaokulda üç saat iken, özel okullarda on saate, liselerde ise beş saatten sekiz saate çıkarılmıştır.

Eğitimi bir kamu görevi olarak yürüten devletin yanında, özel sektörün devreye girmesine okul programlarında yabancı dil öğretimine ağırlık verme neden olmuştur.

B- YABANCI DİL ÖĞRETİMİNİN OKUL PROGRAMLARINDA BUGÜNKÜ YERİ

Bugün, yabancı dil öğretimi örgün öğretim kurumlarında zorunlu olarak yapılmaktadır. Bu zorunluluk yakın zamanlara kadar orta l. sınıftan başlıyordu. Fakat 1997/98 öğretim yılında ilköğretim sekiz yıla çıkarıldıktan sonra ilköğretimin dördüncü sınıfından itibaren başlamakta ve lise birinci sınıfa kadar devam etmektedir. Yüksek öğretim kurumlarında ise bu kurumların özelliğine ve benimsedikleri tarza göre devam etmektedir.

Türkiye'de yabancı dil öğretimi, temelde ilköğretim düzeyinde ele alınmakta, normal liselerde ise sadece birinci sınıflarda okutulmaktadır. Bu nedenle yabancı dil öğretimini bir sorun olarak ele almak gerekirse ilköğretimdeki durumunu ele almak gerekir. İlköğretimin bütünlüğü içinde yer alan resmi ve özel öğretim kurumları yabancı dil öğretimi konusunda farklı bir program yaklaşımı içinde oldukları için yabancı dil öğretiminin bugünkü durumunu bu farklılıklara göre ele alıp ona göre bir değerlendirme yapılması gerekir. Buna göre şöyle bir gruplama yapılabilir.

1- Normal Yabancı Dil Öğretimi Yapan Okullar

2- Takviyeli Yabancı Dil Öğretimi Yapan Okullar

3- Yabancı Dille Öğretim Yapan Okullar

1- Normal Yabancı Dil öğretimi Yapan Okullar

Bu gruba giren okulların programlarında yabancı dil dersi normal bir ders gibi programda yer alır ve öğretim için ayrılan süre haftalık en az iki saat, en çok beş saati geçmez, Buna göre tüm resmi ilköğretim okullarını bu grupta sayabiliriz.

Bu okullar daha önceki yıllarda Genel, Mesleki ve Teknik okullar olmak üzere

kendi içinde gruplara ayrılırdı fakat ilköğretim okulları sekiz yıla çıkınca mesleki okulların orta kısmı da kalkmış oldu. Yani daha önce bu türlere göre yabancı dil dersleri vardı ama bunların orta kısmı kalkınca sadece ilköğretim çatısı altında aynı program uygulanmaktadır.

2- Takviyeli Yabancı Dil Öğretimi Yapan Okullar

Bu gruba giren okul programlarında, resmi okullarda izlenen ders programı aynen uygulanmakta, sadece yabancı dil ders saati resmi okullardakinden fazla olarak haftada sekiz ya da on saat olarak verilmektedir. Bu gruba takviyeli yabancı dil öğretimi yapan tüm özel Türk liseleri girmektedir.

Bu okulların tümünde takviyeli yabancı dil olarak sadece İngilizce okutulmakta, Almanca ve Fransızca ise lise kısmında yardımcı seçmeli ders olarak okutulmaktadır. Ancak son yıllarda öğrenci velilerinin yabancı dil ile öğretim yapan okulları tercih etmeleri üzerine bu tür program uygulaması içinde olan okullar program değişikliği yaparak yabancı dil ile eğitime doğru kaymışlardır. Bu da takviyeli yabancı dil ile eğitim yapan okulların sayısında bir azalmaya sebep olmuştur (Demirel, 1990, s.15).

3. Yabancı Dil ile Eğitim Yapan Okullar

Bu gruba giren okulların programlarında yabancı dil öğretimine daha fazla yer verilmekte, matematik, biyoloji, mantık, felsefe gibi dersler yabancı dil ile diğer dersler de Türkçe olarak yapılmaktadır. Bu okulların en önemli özelliği yabancı dil öğretimine orta birinci sınıftan önce bir yıl hazırlık programı ile başlamalarıydı.

Ancak ilköğretimin sekiz yıla çıkması ve ortaokulların kapanması ile bu hazırlık programları da lise birinci sınıfın önüne alındı. Yabancı dil ile öğretim yapan okullar üç gruba ayrılır.

a. Yabancı Dil ile Öğretim Yapan Resmi Okullar; M.E.B. Orta Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı olarak eğitim ve öğretim yapan okullardır. Bu okullarda Fransızca, Almanca ve İngilizce öğretim yapılmaktadır. Bu okullara örnek olarak Anadolu liseleri, Anadolu İmam Hatip Liseleri, Anadolu Teknik ve Ticaret liseleri verilebilir. Son yıllarda sayıları oldukça yaygınlaşmış hemen hemen her il ve ilçede bulunmaktadır.

b- Yabancı Dille Öğretim Yapan Özel Türk Okulları

Bu okullar öğretimlerini M.E.B özel öğretim kurumları Daire Başkanlığına bağlı olarak eğitim ve öğretim etkinliklerini sürdürmektedir. Yine bu okullarda da İngilizce Fransızca ve Almanca dilleriyle eğitim yapılmaktadır. Bu okulların ilki Darüşşafaka Lisesidir. Sonraki yıllarda sayıları oldukça artmıştır.

c. Yabancı Dille Öğretim Yapan Özel Yabancı Okullar

M.E.B. Özel Öğretim Kurumları Daire Başkanlığına bağlı olarak eğitim ve öğretim etkinliklerini sürdüren bu okullarda da İngilizce Fransızca Almanca ve İtalyanca dilleriyle öğretim yapılmaktadır. Uluslararası kuruluşlarda yabancı dil öğretimine, özellikle ikinci dünya savaşından sonra başlanmıştır. O yıllardan sonra bilim ve teknikteki hızlı ilerleme ve gelişmeler uluslararası ilişkilerde yoğunluk kazandırırken, kişilerin en az bir yabancı dili bilmesi gereği ortaya çıkmıştır.

Bu nedenle, Yabancı dili daha etkin öğretmenin yolları araştırılmış, okul programları yeniden gele alınıp program geliştirme çalışmalarına önem verilmiştir (Demirel, 1990, s.16).

C- YABANCI DİLDE BASAMAKLI KUR SİSTEMİ UYGULAMASI

Türkiye'de yabancı dil öğretiminin daha etkili yapılabilmesi için son yıllarda yapılan en önemli değişiklik basamaklı kur sistemine geçilmesiyle olmuştur. 1988-89 öğretim yılında yabancı dil öğretiminde basamaklı kur sistemi uygulamasına geçilmesine karar verilmiştir.

Basamaklı kur sistemi ile ilgili ana ilkeler aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

- 1- Sistem altı basamaktan oluşur. Her basamağın süresi bir öğretim yılıdır.
- 2- Birinci basamak zorunlu, diğer basamaklar isteğe bağlıdır.
- 3- Her basamak sonunda başarılı olan öğrencilere sertifika verilir.
- 4- Sistemde dil değiştirmek mümkündür
- 5- Sistemde haftalık ders aati sayısı beştir. Yabancı dil derslerinde sınıf mevcudu en az 8 en çok 25 dir.
- 6- Öğrenci başarısı yıl sonu başarı notu ve merkezi sistemle yapılan sınavlarla

tespit edilir. Yapılan sınavda 100 puan üzerinden 70 alanlar başarılı olur.

7- Sistemle ilgili uygulama esaslarının tamamı bir yönerge ile tesbit edilir.

Sistemin uzun dönemde hedefine ulaşabilmesi için öğrenci, öğretmen, öğretim programları, kitap, araç-gereç, mevzuat bütçe ve okul binası, derslik gibi faktörlerin bir sistem bütünlüğü içerisinde ele alınması öngörülmüştür. Ancak uygulamadan kaynaklanan sorunların çözülmemesi nedeniyle basamaklı kur sistemi uygulaması 1989-1990 öğretim yılı başında son bulmuş ve tekrar eski uygulamaya geçilmiştir (Demirel, 1990, s.18).

Ancak bu sistemin başarılı olmaması yeni arayışların durması anlamına gelmez. İdeal bir düzeye ulaşmak için yabancı dil öğretiminde arayışların giderek artacağı bir gerçektir.

Türkiye'de Yabancı Dil Öğretiminin Bugünkü Durumuna Bir Bakış

Türkiye'deki yabancı dil öğretimini üç bölümde ele aldık; normal yabancı dil öğretimi yapan okullar, takviyeli yabancı dil öğretimi yapan okullar ve yabancı dille öğretim yapan okullar. Takviyeli yabancı dil öğretimi yapan okulların ve yabancı dille öğretim yapan okulların durumuna fazla söylenecek bir şey yoktur. Eksikleri olmakla birlikte diğer normal yabancı dil öğretimi yapan okullardan oldukça iyidir, en azından bir yıl hazırlık vardır. Zaten bu tür okullar toplumumuzda oldukça fazla rağbet görmekte ve bu okullar da zaten sınavla öğrenci almaktadır. Asıl problem normal yabancı dil öğretimi yapan okullardadır. Bizim çalışma alanımız bu okulların ilköğretim kısmıdır.

1988-89 yılında çıkarılan, yabancı dilde basamaklı kur sistemine kadar normal yabancı dil öğretimi yapan ortaokul ve lise ile birlikte altı yıl, en az haftada üç saat olmak üzere yabancı dil öğretilirdi. Ancak bitiren binlerce öğrencinin İngilizce üç-beş cümle kurması bile mümkün değildi. Daha sonra basamaklı kur sistemi geldi ve bir anda bütün normal öğretimi yapan ortaokul ve liselerde yabancı dil mecburiyetten çıkarıldı. Ancak basamaklı kur bir yıl sonra kaldırılınca İngilizce tekrar mecburi ders olarak okutulmaya başlandı. Fakat bu ders lise II ve III. sınıflardan kaldırıldı. Günümüzde ise yabancı dil dersi ilköğretimin 4. sınıfından başlatılmaktadır. Ancak okulu bitirenlerin yabancı dil bilmeleri mümkün değildir.

Bunun en büyük sebeplerinden bir tanesi yabancı dil branş öğretmeni yetersizliğidir. Uzun yıllardan beri bu eksiklik giderilememiştir. Hatta son olarak 1998 yılı içerisinde Milli Eğitim Bakanlığı bu açığı kapatmak için sözleşmeli dil öğreticiliği ihdas etmiştir. Bu eksikliğin en büyük sebebinin maddi olduğunu düşünmek gerekir. Dil bilen bir kişinin öğretmenlik gibi zor bir mesleği yapması biraz zordur. Ancak tek sebep de değildir.

Yabancı dil öğretmeni, öğretimde yabancı dilin eğitici yönünü (dili öğrenilen ülkenin uygarlığını tanımak, kişileri ile uygar ilişkiler kurmak, yoluyla iki yönlü yarar sağlamak, öğrencileri o amaca yöneltmek kişiliklerinin gelişmesine yardımcı olmak gibi) göz önünde bulundurmalı bu nedenle de her öğretmen gibi öncelikle eğitimin felsefesini öğretim psikolojisini, özel alan işlevini, çocuğun bu alandaki gelişimsel beklentilerini çağdaş gelişmelere göre bilmelidir. Öğretmen, öğrencisinin davranışlarının mimarıdır. Yabancı dil öğretmenine burada iki görev birden verilmektedir. Önce dilbilimci olacak ve bunu eğitim bilimci olarak tamamlayacaktır. Dil bilimci olması istenen öğretmenden istenenler de önemlidir. "Dilin kendisi yerine "dil hakkında" başka şeyler öğretmek yabancı dil öğretiminin amacından saymak demektir. Öğretmen öğrencilerine "araç dili" yani dilbilgisi denilen bir üst dili değil 'amaç dili' denebilecek olan, yabancı dili öğretmelidir. Gerçekten de, okullarımızdaki İngilizce derslerinde görülen ve öğretilen, neye yaradığı bile anlaşılamayan "dil bilgisi", yani "dil hakkında" bazı şeyler anlatılmaktadır. Böylece öğrenciye, "herhalde amaç budur....." düşüncesi verilmektedir. Oysa "Birey yabancı bir dili herhangi bir durumda gereksinme duyduğu tümceleri anlayabildiği ve kullanabildiği zaman öğrenmiş sayılır (Songün, T.D., s.228).

Bununla birlikte herşeyi öğretmenden beklememek, öğrencilerinden de bazı şeyler istemek gerekir. Öğrenciler tarafından uyulması gerekenler kendilerinden beklenenleri yerine getirmeleri, başarılı olmaya çaba göstermeleri, süratli ve düzenli olmaları, görevlerini en iyi biçimde yapmalarıdır. Tyler da: "Öğrenim, öğrencinin faal davranışı ile gerçekleşir: Öğretmenin yaptığı şey değil, öğrencinin öğrendiği şeydir" demektedir (Songün, T.D., s.230).

Ancak günümüzde İngilizce öğretmenlerinin de içinde bulunduğu sıkıntıları görmemek mümkün değildir. Hemen hemen bütün İngilizce öğretmenleri haftada 30 saat derse girmekte, çok fazla bir öğrenci grubuna ders vermektedir. Böylesine kalabalık sınıflarda istenilen davranışları gösterebilmek de mümkün değildir. Böylece İngilizce öğretimi, öğretim olmaktan çıkmakta, sadece yerine getirilmesi istendiği için sürdürülmeye çaba gösterilen bir ders durumuna dönüşmektedir.

Bir de ülkemizdeki bölgeler arası kalkınmışlık ve kültür farkı da burada önemli bir yer tutar. Gelişmiş bölgelerdeki, mahallerdeki öğrencilerle, geri kalmış mahallerdeki okullarda aynı programı uygulamanın da mümkün olmadığı bir gerçektir. Aynı ilde bile anketleri uygulamak için gittiğim bir çok okulda, yıllardan beri hiç İngilizce öğretmeni gelmediğini, bu derslerin yerine başka derslerin işlendiğini, hatta buralarda öğrencilerin verilen bir anketi doldurmalarının bile mümkün olmadığını gördüm.

Dil öğretiminde temel unsurlardan birisi, yabancı dili öğreten ile öğrenen arasındaki ilişkidir; Örneğin öğrenci konuşurken hata yapacağını düşünüp öğretmenin de o hatalardan dolayı kendisi hakkında olumsuz kanaat edindiği izlenimine kapılırsa, susmayı tercih eder. Öğretmen ile öğrenci arasındaki ilişki mesafeli ise öğrenci yine susmayı yeğler. Her iki durumda da öğrenci sorulan sorulara ya çok kısa cümlelerle yanıt verir ya da "evet", "hayır" gibi tek kelimelik cevaplara yönelir. Bu tür yanıtlar öğrencinin konuşmak ediminden çekindiğini gösterir. Bu itibarla yabancı dil öğretiminin başlıca görevi, yabancı dil "öğretmek" yada onun üzerine konuşmak değil, öğrencileri konuşturmak olmalıdır.

Öğretmen dili hiç bilmeyen ya da çok az bilen öğrencileri konuşmaları için özendirici ve kışkırtıcı ortamlar ve imkanlar sağlayıp, doğru ya da yanlış (gramer bakımından) kendilerine ifade etmelerine yardımcı olmalıdır. Böylece öğretmen, dersi kendi konuşarak değil, öğrencilerin konuşmalarına fırsat vererek işler (Salihoğlu, 1995 s.5.6.).

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

A- Araştırmanın Önemi:

Bu araştırma ile ilköğretim okullarındaki yabancı dil dersi program uygulamalarında karşılaşılan sorunları belirlemeye ve, elde edilen bulgular ışığında öneriler geliştirmeye çalışmıştır.

Bu çalışmada, program uygulamalarında karşılaşılan sorunlar, bu programlara katılan öğrencilerden mi, program uygulayıcılarından mı yoksa programın kendisinden mi kaynaklandığına bakılarak, ilköğretim okullarındaki yabancı dil dersinin program uygulamaları incelenerek değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Bu belki, de dünyada en çok anlatılan fıkradır; hemen her gün her dilde anlatılır:

- "İki dil konuşan bir insanı nasıl adlandırırsın?"
- "İki dil bilen bir insan olarak."
- "Üç dil bilen bir insanı nasıl adlandırırsın?"
- "Üç dil bilen bir insan olarak."
- "Dört dil bilen bir insanı nasıl adlandırırsın?"
- "Dört dil bilen bir insan"
- Peki tek dil bilen bir insanı nasıl adlandırırsın?"
- AMERİKALI!

Amerikalıların bu kadar zayıf birer dil öğrencisi olarak dile düşmelerinin iki önemli nedeni vardır.

(1) Amerikalılar diğer dilleri öğrenmek zorunda kalmamışlardır.

(2) Şu ana dek Amerikalıların kullanımına sunulmuş yabancı dil öğrenme yöntemlerinin hiç bir tanesi işe yaramaz. "Lisede iki yıl ve kolej eğitimi sırasında da dört yıl Fransızca dersi aldım ve Marsilya'ya gittiğimde bir bardak portakal suyu bile ısmarlayamadım;" gibi laflar pek de abartılı sayılmaz. Ne yazık ki bu utanç verici, kültürel açıdan zayıf düşürücü, ekonomik açıdan tehlikeli ve aynı zamanda da kişinin kendine zarar verici bir gerçektir.

Böylece modern ticari ilişkiler ve uluslararası iletişimin birinci nedeni ortadan kaldırmıştır (Farber, 1994, s.13).

Dil bilmek ülkemizde çok önemli bir yere sahiptir. Ancak yabancı dil bilmek, yakaya takılacak bir çiçek, politikacıların yaşam öyküsü özetlerini renklendirecek bir süs gibi görülüyor. Sokaktaki adamdan ünlü büyüklerimize varıncaya kadar herkesin dilinde "Bir lisan bir insan, iki lisan iki insan" tekerlemesi vardır. Ancak bunun nedenini ve gerçek anlamının ne olduğunu pek azımız düşünüyoruz. Çocuklarımızı yabancı dille öğretim yapan bir özel okula sokabilmek için ne işkencelere attığımızı düşünmemiz bile yeterlidir. Çocuğun bundan ne kazanacağını, bizim zorlamalarımız sonucu çocuklarımızın neler kaybettiğini düşünenlerimiz de çok azdır. Bu düşünceyle yabancı dil öğrenmenin önemsiz olduğunu kastetmek istemiyoruz. Bilakis tam tersine bilinçsiz fakat aşırı bir fikir saplantısından bahsetmek istiyoruz.

Ülkemizde yabancı dil öğretimi çağdaşlaşma, uygarlaşma atılımlarının vazgeçilmez bir zorunluluğu olarak ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Türk düşüncesini, bilimini, sanatını, yapıcılığını çağdaş uygarlık düzeyine çıkarabilmek, bu alanlarda dünya dillerindeki en son ürünlerin kaynaktan izlenebilmesiyle olur ancak. Çağdaş bir Türk kültürü de böyle kurulabilir. Gerek ortaöğretimde gerek yüksek öğretimde yabancı dilin amacı bu olmalıdır (Songün, 1983, s.102).

Yabancı dil öğretimin ağırlığı 20. yüzyılda daha da artmış bir durumdadır. Şu nedenle: Karmaşık iletişim ağı içinde evrenin küçülmesi günümüzde yabancı dilin önemini daha da belirginleştirmiştir. Tek bir toplumda bile iki ve çok dillikten söz edilen bir konumda, bir değil, birkaç önkoşul gibi görülüyor. Öte yandan bu kaçınılmaz zorunluluk yabancı dil öğretimine her zamankinden daha yoğun ve

bilinçli bir biçimde eğilmeyi gerektiriyor (Kocaman, 1983, s.116).

Neden yabancı dil öğreniyoruz ya da öğretiyoruz soruları eğitim kapsamında ele alındığında ilk aşamada kısaca şöyle yanıtlanabilir sanıyorum;

Özellikle içinde yaşadığımız çağda dünyaya açılmak, bizden farklı alanları, çoğu kez "yabancı" olarak algıladığımız kişileri ve ulusları "ötekileri" tanımak, onları farklılıkları içinde anlayabilmek ve bundan da kendi kişisel ve toplumsal varlığımız için sonuçlar çıkarabilmek için yabancı dilin zorunlu olduğunu düşünüyorum.

Yabancı dil öğrenen kişi kendi diline-doğal kullanım dışında-daha bilinçli yaklaşabilmekte, anadilini yabancı dilin getirdiği yeni yaşantı ve algılama biçimleriyle zengileştirilebilmektedir. Türkçe'nin iyi kullanılması, daha da zenginleştirilmesi ise Türkiye'de eğitimin en önde gelen amaçlarından biridir, ya da öyle olmalıdır (Sayın, 1993, s.10).

Yabancı dil öğrenmenin ve öğretmenin zorunluluğu günümüzde artık birçok ülkede tartışılmamaktadır. Ancak neden yabancı dil öğrenilmeli" sorusu çoğu kez ekonomik değeri ön plana çıkıp, hep ekonomik katkısı düşünülmektedir. Bu nedenle diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de İngilizce en çok rağbet gören yabancı dil durumundadır. Bütün Orta ve Yüksek Öğretimde İngilizce büyük farkla ön planda yer almakta bunu çok gerilerden Almanca, Fransızca, İtalyanca izlemektedir.

Artan teknoloji, sayesinde kısalan mesafeler, artan iletişim organları yabancı dil öğretimine olan ilginin de yoğunlaşmasına neden olmuştur. Artık bireylere yalnızca anadilleri yetmemekte, ayrıca bir yabancı dil öğrenme zorunluluğu giderek belirginleşmekle; özgürleşme yolunda karşısına çıkan kültürel ve dilsel engelleri aşmasına, yaşamı anlamasına, hoşgörü edinmesine olanak verecektir (Chastain-1976-s.511).

Bu yararlarla ek olarak bireyin yabancı dili öğrenmesinin nedeni, söz konusu yabancı dilin konuşulduğu ülkeye olan sempatisinden ya da o ülkede yaşamayı gerektiğinden kaynaklanabilir (Harmer, 1983, s.1.2.).

Yabancı dil öğretiminde evrensel olarak gözlenen bu durumlar ülkemizde de değişik yansımalarda gözlenmektedir. Yabancı dilin öneminin giderek artması,

Türkiye'de "yabancı dil bilen insan yetiştirme" hedefini hükümet programına kadar sokmuştur (Resmi Gazete 1987).

Dil bilmenin yararı ülkemiz açısından tartışma götürmez bir gerçektir. Ancak ülkemizdeki dil bilenlerin sayısına baktığımızda oldukça gerilerde kaldığımızı da görmekteyiz. O nedenle önümüzdeki yıllarda bu konuyu çok daha fazla önem verileceği ve kaynak ayrılacağı kanaatindeyiz.

B- İlgili Araştırmalar:

Yapılan araştırmalar sonucu, yabancı dil öğretimi ile ilgili yerli ve yabancı yüzlerce çalışma yapılmış olduğu görülmüştür. Fakat ilköğretim okullarındaki yabancı dil dersi programının değerlendirilmesi ile doğrudan alakalı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak dolaylı olarak düşünecek olursak okullardaki "dil öğretimi" ile ilgili olarak bol miktarda çalışma yapılmıştır. Bunlardan bazılarını aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür.

Ertürk'ün (1970) yılında "Doğu Anadolu'daki Orta Dereceli Okul İngilizce Öğretmen ve Öğrencilerinin Öğretim, Öğrenim, Davranış ve İlişkileri" konusunda bir araştırması,

Gürsoy'un, "Özel İlkokullarda Yabancı Dil Dersinde Okutulan İngilizce Ders Kitaplarının Öğrenmeyi Sağlamadaki Katkıları Yönünden Öğretmen Görüşleri" adlı çalışması,

Ertay'ın (1979) da "Ortaöğretimde Yabancı Dil Öğretim Sorunları" isimli çalışması,

Poul Boiral'ın (1976) da yapmış olduğu "Yabancı Dil Öğretiminde İlk Adım" isimli çalışması,

Demirel'in (1979) da yapmış olduğu "Orta Öğretimde Yabancı Dil Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi" isimli doktora tezi,

Songün'ün (1977) de yapmış olduğu "Doğu Anadolu'da Bulunan Orta Dereceli Okul İngilizce Öğretmen ve Öğrencilerinin İngilizce Öğretim ve Öğrenin Yönünden Davranış İlişkileri" isimli Doktora tezi,

Çakır ve Bekiye Çeliker'in 1997 de "Öğrenci Görüşüne Göre Yabancı Dil Öğretmesinin Özellikleri" isimli çalışması,

Köprülü'nün Avni Akyol Lisesindeki 11-13 Yaş Arasındaki Öğrencilerin İngilizce Öğrenmeleri Üzerindeki Dilbilimsel Etmenler" isimli çalışması,

Çakır'ın (1996) "Adana Orta Öğretim Okullarında Görev Yapmakta Olan İngilizce Öğretmenlerinin Kendilerini Geliştirilebilmeleri İçin Okul-Üniversite İşbirliği Uygulanabilirliğinin Araştırılması" konulu Çalışması,

Kesal'ın "Türkiye'deki Orta Öğretim Kurumlarında İngilizce Derslerindeki Sınıf Öğrenme Ortamlarının Özellikleri" konulu çalışması

J. Maxwell ve Mary Jordan Meiser isimli kişilerin (1997) de yapmış olduğu "Orta Okullarda İngilizce Öğretimi" konulu çalışması,

Odabaşının "Yabancı Dil Eğitiminde Bilgisayar Kullanımı" isimli çalışması

Gür'ün (1995) de yapmış olduğu "Yabancı Dil Öğretiminde Yöntem Sorunu" isimli çalışması

Küreselleşen günümüz dünyasında yabancı dil bilmenin ve öğrenmenin ne derece önemli olduğu bilinen bir gerçektir. Bu kadar önemli olan dil öğretimi alanında yapılan her çalışmanın alana büyük katkı sağlayacağı bir gerçektir.

C- Problem Cümlesi:

Şanlıurfa Merkez İlköğretim Okullarında Yabancı Dil (İngilizce) Dersi Program Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar Nelerdir?

D- Alt Problemler:

1- İlköğretim Okulları yabancı dersi program uygulamalarında karşılaşılan sorunlar;

Uygulanan programlar

a- okutulan ders kitabının seviyesi ile

b- uygulanan metodla

c- derse giren öğretmenlere doğrudan ilgilimidir?

2- İlköğretim okullarında okutulan yabancı dil dersine olan ilgi ve başarı; okutulan kitaba; uygulama metoduna ya da derse giren öğretmene göre farklılık gösteriyor mu?

3- Öğretmenlerin sınıf içi dil öğretimi gerçekleştirme durumu nasıldır?

4- Öğretmenler tarafından kullanılan öğretim yöntemleri ve eğitim araçları nelerdir?

5- Amaca ulaşmada değerlendirme durumu nasıldır?

6- Öğretmen görüşüne göre bölge halkının dil öğretimine verdiği önem nasıldır?

E- Varsayımlar

1- Veri toplama aracının geçerliliği için uzman kanısı yeterlidir.

2- Bu araştırma ilköğretimde yabancı dil dersine giren öğretmenlerin ve bu dersi okuyan öğrencilerin yabancı dil dersi öğretiminde karşılaştıkları sorunları gözlemleyebilme imkanları olduğu kabul edilmiştir.

F- Sınırlılıklar:

1- Araştırma, sadece Şanlıurfa İl Merkezinde bulunan ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ilköğretim okulları ile sınırlıdır.

2- Araştırmaya Şanlıurfa İl Merkezinde bulunan ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi, ilköğretim okullarındaki yabancı dil dersleriyle ve bu derslere giren branş öğretmenleri ve branş dışından giren öğretmenlerle; altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerine uygulanan anketle sınırlıdır.

G- Tanımlar:

Dil: Dil konusu bugüne kadar pek çok bilim adamını, toplumbilimciyi ve dilbilimciyi düşündüren bir konu olmuştur. Dil konusunu ele alanlar ona bir çok tanım getirmişlerdir.

Joseph Roucek'e göre dil, insanlar arasında bir iletişim aracıdır (Demirel 1990 s.3).

s.3).

Ronald Longacker'e göre dil, anlamlar ve ses dizileri arasında ilişki kuran bir ilkeler takımıdır (Demirel 1990 s.3).

Dilaçar'a göre, dil bireyler arasında anlaşmayı sağlayan toplumsal bir sistemdir (Dilaçar, 1968).

Öğrenme: Yaşantısı sonucunda insanın davranışında oluşan değişme olarak tanımlanabilir. (Başaran, 1987 s.132)

Ayrıca,

1- Kavramsal düzenlemeler yapma süreci,

2- Alıştırma ve uygulamaların oldukça sürekli olan etkilerine verilen ad,

3- Belli, bilgi, beceri ve anlayışlar edinme,

4- Tepki ve davranışlarda her zaman ya da kimi durumlar da yaşantıların oluşturduğu değişme (Oğuzhan, 1985 s-5). Şeklinde de tanımlanabilir.

Öğretme: Öğretmen tarafından hedeflenen davranışları öğrencilere kazandırmak için düzenlenmiş yaşantılar sürecidir (Başaran,, 1987 s.136).

Kişilerde öğrenmeyi sağlamak amacıyla düzenlenen tüm faaliyetlere öğretme denir (Fidan, Erden s.179).

Öğretim; Öğretme faaliyetlerinin önceden belirlenen hedefler doğrultusunda, planlı ve kontrollü olarak düzenlenmesi ve uygulanmasına da öğretim denir (Fidan, Erden s.179).

Öğretim Süreçleri: Öğretmen-Öğrenci etkileşimini, kullanılan eğitim yöntemlerini, kullanılan araç-gereçler, zamanlamayı öğrenme-öğretim durumlarını etkileyen tüm değişkenleri kapsar (Varış, 1996, s.150).

Program (Yetişek): Belli öğrencileri, belli zaman süresi içinde yetiştirmeye yönelik düzenli eğitim durumlarının tümü olarak anlaşılır (Ertürk, 1994 s.14).

Eğitim: Bireylerin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1994, s.12).

Eğitim, önceden saptanmış esaslara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesidir (Oğuzkan, 1974, s. 61).

Eğitim Programı; Bir eğitim yerinde öğrencilerin önceden belirlenmiş eğitim amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için planlı yapılan eğitsel etkinliklerin tümüne eğitim programı denir (Başaran, 1983 s.84).

Bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler,ve yetişkinler için sağladığı, Milli Eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük faaliyetleri, özel günlerin kutlanması, geziler, kısa kurslar, rehberlik, sağlık v.b hizmet ve fonksiyonlar bu çerçeveye içine girer (Varış 1996. s.14).

Öğretim Programı; Eğitim programı içinde ağırlık taşıyan bu kesim, genellikle, belli bilgi kategorilerinden oluşan ve bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına dönük bir programdır (Varış 1996.s.14.).

Ders Programı: Öğretim programlarında yer alan bilgi kategorilerinin disiplinlerin ve faaliyet alanlarının, eğitim amaçları ile ilişkili olan özel amaçları gerçekleştirilmesi için ilkelerini konulara ait kategorilerini, ve değerlendirme esaslarını içeren ve eğitim öğretim programlarındaki esasları öğrenci davranışına dönüştüren programdır (Varış 1996. s.114).

I-Araştırmanın takvimi:

Bu araştırma ile ilgili çalışmalar aşağıda belirtilen zamanlama süresi içinde gerçekleştirilmiştir.

I. Konuya ilişkin literatür tarama ve inceleme

(1. Ekim: 1998-30 kasım 1998)

II Veri toplama araçlarının hazırlanması ve geliştirilmesi

(1 Aralık 1998-15 ocak 1999)

III Verilerin toplanması

(16 ocak 1999 10 mart 199)

IV- Verilerin çözümü ve yorumlanması

(11 mart 1999-10 nisan 199)

Araştırmanın raporlaştırılması

(11 nisan 1999- 30 mayıs 1999)

BÖLÜM III.

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni örnekleme araştırmada kullanılan veri toplama aracının uygulaması ve analizi ile ilgili açıklamalar yer almaktadır.

A- Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, ilköğretimin 4. ve 5. sınıflarında başlayıp ikinci kademesinde de okutulan "yabancı dil dersi program uygulamalarında karşılaşılan sorunlar nelerdir?" Sorusuna yanıt bulmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bundan dolayı bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır.

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırmalardır. Araştırmaya konu olan olay kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 1994, s.77).

Bu araştırma veri toplama tekniği açısından "anket" tipi bir çalışmadır. Araştırmaya katılan bireylerin kişisel özellikleri, görüş ve düşünceleri, belirlenmeye çalışılmıştır.

B- Evren

Bu araştırmanın evrenini 1998-1999 öğretim yılında Şanlıurfa il merkezinde bulunan ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ilköğretim okullarının ikinci kademesindeki öğrenciler ve yabancı dil dersini okutan öğretmenlerden oluşmaktadır.

C- Örneklem

Bu araştırmada, öğrenci örnekleme ilköğretim okullarının 6.7. ve 8. sınıf öğrencilerinden tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilmiştir. Öğretmen örnekleme yabancı dil dersini okutan 29 öğretmenin tamamı alınarak oluşturulmuştur.

Örneklem grubunda bulunan öğrenci sayısı; 450 anket uygulanmış ancak değerlendirmeye 384 anket alınmıştır. Yabancı dil derslerine giren 29 öğretmenin tamamı değerlendirmeye alınmıştır.

D- Veri Toplama Aracı

Altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencileri ile derse giren öğretmenlere açık uçlu sorular sorulmuş ve elde edilen cevaplara göre veri toplama aracı geliştirilmiştir.

Öğrenci anketi ve derse giren öğretmenler için ayrı ayrı olmak üzere iki ayrı anket hazırlanmıştır. Uzman görüşü de alındıktan sonra anketler son haliyle seçilmiş olan örneklem gruplarına uygulanmıştır.

Geliştirilmiş olan bu anketler ekler bölümünde ayrı ayrıca verilmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen anketlerin birinci kısmında öğrenci ve öğretmenlere ait kişisel bilgiler, ikinci kısımlarında ise, yabancı dil öğretimine dönük sorular sorulmuştur. Araştırmada veri toplamak amacıyla bir tek araç kullanılmıştır.

E- Verilerin Toplanması

Örneklem grubuna anket uygulamadan önce valilikten, Milli Eğitim Müdürlüğünden ve okul yönetimlerinden izin alınarak, anketler, 1998-1999 öğretim yılının ikinci yarısında mesai saatleri içinde 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerine branş öğretmenlerine ve bu derse giren branş dışı öğretmenlere uygulanmıştır.

Bu uygulamada, sınıf seçimi yapılırken, soruları daha iyi anlayıp değerlendireceği düşüncesiyle 6.7. ve 8. sınıflar tercih edilmiştir.

F- Verilerin İstatiksel Analizi

Araştırma neticesinde elde edilen verilerin istatistiksel analizinde % (yüzde) ve frekans analizi, ki kare testi yapılmıştır.

Öğrenci anketinde ölçülmek istenilen her durum için frekans ve % (yüzde) tabloları düzenlenmiştir.

Öğretmenlerin bazı sorulara verdikleri cevaplar mezun oldukları yüksek öğretim kurumu, meslekteki kıdemlerine göre, branş öğretmeni olup olmadıklarına göre farklılık olup olmadığına bakılmıştır.

Anketlerin birinci bölümlerinde öğrenci ve öğretmenlere ait kişisel bilgiler tek tablolular olarak incelenilmiş, anketlerin ikinci bölümlerinde ise veriler ayrı ayrı tablolar halinde gösterilmiştir.

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, yapılan çalışma neticesinde elde edilen bulgularla ve bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

Bulgular ve yorum bölümü iki ana başlık ve bunlara bağlı altı alt başlık şeklinde ele alınmıştır:

A. ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN KİŞİSEL BİLGİLER

1. Öğretmenlere ilişkin kişisel bilgiler
2. Öğrencilere ilişkin kişisel bilgiler

B. ÖĞRETİM PROGRAMLARINA İLİŞKİN BULGULAR

1. Amaca ilişkin bulgular
2. Muhtevaya ilişkin bulgular
3. Öğretim süreçlerine ilişkin bulgular
4. Değerlendirmeye ilişkin bulgular

A. ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN KİŞİSEL BİLGİLER

Bu bölümde ankete katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre mezun oldukları okullar, kıdem ve hizmet-içi eğitim durumları; örnekleme giren öğrencilerin cinsiyetlerine, yaşlarına, sınıflara göre dağılımına ilişkin bulgular yer almaktadır. Ayrıca kişisel olarak bazı sorulara verdikleri cevapların yüzde ve frekans dağılımlarına yer verilmiştir.

1. Öğretmenlere İlişkin Kişisel Bilgiler

Tablo 1: Öğretmenlerin Cinsiyetlerine ve Mezun Oldukları Kuruma Göre Dağılımı:

Cinsiyet	Bayan		Erkek		Toplam	
	F	%	F	%	Sayı	%
M.Kurum						
Yüksekokul	3	10.34	4	13.79	7	24.14
Fakülte	11	37.93	9	31.03	20	68.97
Eğitim Enstitüsü	-	-	2	6.89	2	6.89
	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	14	48.27	15	51.73	29	100.00

Tablo 1 incelendiğinde bu derse branş öğretmeni ve branş dışı olarak giren 29 öğretmenin % 48.27'si bayan, % 51.73'ü de erkektir. Örnekleme giren öğretmenler arasında cinsiyet olarak dengeli bir dağılım görülmektedir. Fakat genelde yabancı dil öğretmenleri arasında bayanların çoğunluk oluşturduğu bilinir.

Yine bu tabloya göre bu derse giren öğretmenlerin % 24.14'ü yüksekokul, % 68.97'si fakülte, % 6.89'u da Eğitim Enstitüsü mezunu olduğu görülmektedir. Yüksekokul mezunu olanların bu derse dışarıdan ücretli girdiği tahmin edilmektedir.

Tablo 2: Öğretmenlerin Kıdemlerine, Branş ve Branş Dışı Olmalarına Göre Dağılımı:

Branş	Branş Öğretmeni		Branş Dışı		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
Kıdem						
1-5 Yıl	5	17.25	14	48.28	19	65.54
6-10 Yıl	4	13.80	2	6.90	6	20.70
11-15 Yıl	1	3.44	1	3.44	2	6.88
16-20 Yıl	1	3.44	-	-	1	3.44
21-30 Yıl	1	3.44	-	-	1	3.44
31 ve Üzeri	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	12	41.37	17	38.62	29	100.00

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlerin kıdemi; % 65.54'ü 1-5 yıl, % 20.70'i 6-11 Yıl, % 3.44'ü 11-15 yıl, % 3.44'ü 16-20 yıl ve % 3.44'ü ise 21-30 yıl arasında çalıştıkları görülmektedir.

Genel olarak bakıldığında öğretmenlerin kıdemi 1-10 yıl arasında yoğunluk göstermektedir. Bu sonuçtan anlaşıldığı üzere bölgede görev yapan öğretmenlerin çoğunluğunun genç olduğu söyleyebiliriz.

Ancak diğer taraftan bu derse giren öğretmenlerin çoğunluğunu (%58.62) branş dışı öğretmenlerin oluşturduğu, %41.37'sinin de asıl branş öğretmeni olduğu görülmekte ve ülkemizin önemli bir ili olan Şanlıurfa'da da yabancı dil öğretmeni açığı büyük ölçüde hissedilmektedir.

Tablo 3: Öğretmenlerin Kendilerini, Yabancı Dil Dersini Tam Anlamıyla Verebilmelerini Yeterli Görme Durumlarına Göre Dağılımı

Durum	F	%
Evet	15	51.74
Hayır	4	13.78
Kısmen	10	34.48
TOPLAM	29	100

Tablo 3 incelendiğinde bu derse giren öğretmenlerin bu dersti vermede kendilerini tam olarak yeterli görme durumlarına ilişkin görüşler; % 51.74'ü kendilerini yeterli, % 34.48'i kendilerini kısmen yeterli, % 13.78'i kendilerini yeterli görmedikleri şeklinde dağılım görülmektedir.

Tablo 2 genel olarak incelendiğinde bu yetersizlik, yabancı dil öğretmeni açısından dolayı branş dışı öğretmenlerin bu dersti vermelerinden kaynaklanabilir.

Ancak çoğunluğu yine de kendilerini yeterli kabul etmektedirler. Başarılı olmanın sırrı büyük ölçüde branştaki yeterliğe bağlıdır.

Tablo 4: Farklı branştaki Öğretmenlerin Yabancı Dil Dersini Vermelerinin Uygun Bulunması Durumuna Göre Dağılım.

Durum	F	%
Evet	3	10.34
Hayır	15	51.74
Kısmen	11	37.92
TOPLAM	29	100

Tablo 4 incelendiğinde bu derse giren farklı branştaki öğretmenlerin % 10.34'ü bu dersi vermelerini uygun bulurken, % 51.74'ü ise farklı branştaki öğretmenlerin bu derse girmelerini uygun bulmadıkları ve % 37.92'si ise kısmen uygun buldukları görülmektedir.

Tablo 4 genel olarak incelendiğinde yabancı dil öğretmenlerin yarısından fazlası (%51.74) branş dışı öğretmenlerin yabancı dil dersini vermeleri uygun görülmemektedir. Ancak yabancı dil alanında öğretmen açığının fazla olması nedeniyle okullarda bu durum zorunlu görülmektedir.

Tablo 5: Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Kurslarına Katılma Durumlarına Göre Dağılımı

Durum	F	%
Evet	16	55.18
Hayır	13	44.82
TOPLAM	29	100

Tablo 5 incelendiğinde bu derse giren öğretmenlerin % 55.18'i hizmet içi eğitim kurs ve seminerlerine katılmadığını % 44.82'sinin de katılmadığını görülmektedir..

Tablo 5 genel olarak incelendiğinde; öğretmenlerin yarısından fazlasının hizmet içi eğitime katıldığı görülmektedir. Ancak öğretmenlerin % 45 gibi önemli bir oranının hizmet içi eğitim kurslarına katılmaması bir eksiklik olarak değerlendirilebilir. Hedef bütün öğretmenlerin hizmet içi eğitim kurslarına katılmalarının sağlanması olmalıdır.

Tablo 6: Hizmet İçi Eğitim Kurslarına Katılan Öğretmenlerin Bu kursları Yeterli Bulma Durumlarına Göre Dağılımı.

Durum	F	%
Evet	2	12.50
Hayır	6	37.50
Kısmen	8	50.00
TOPLAM	16	100

Tablo 6 incelendiğinde hizmet içi eğitim kurslarına katılan 16 (on altı) öğretmenin bu kursları yeterli bulup bulmadıklarına ilişkin görüşleri şöyledir öğretmenlerin % 12.50'si evet yeterlidir, % 37.50'si hayır yetersizdir, % 50'si de kısmen yeterlidir şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 6 genel olarak incelendiğinde öğretmenlerin görüşleri hizmet içi eğitim kurslarının yetersiz olduğu yönünde görülmektedir. Bu duruma göre hizmet içi eğitim kurslarının kalitesi arttırılmalı, öğretmenler hizmet içi eğitim kurslarının faydalarına inandırılmalı ve hizmet içi eğitim kursları akademik karşılığı olan bir etkinlik haline getirilmelidir.

Tablo 7: Hizmet İçi Eğitim Kurslarına katılmayan Öğretmenlerin Katılmama Gerekçelerine İlişkin Dağılım.

Durum	F	%
Gereksiz Bulma	-	-
Zamanında Haberdar Olamama	1	7.70
Uzman Hocalar Yok	-	--
Bilinen Şeyler Tekrarlanıyor	5	38.46
Turistik Geziden İleri Geçmiyor	2	15.38
Başka	5	38.46
TOPLAM	13	100.00

Tablo 7 incelendiğinde öğretmenlerin hazırlanan hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmama gerekçelerine bakıldığında farklı sebepler görülmektedir. Öğretmenlerin % 7.70'i zamanında haberdar olamadığını, % 38.46'sı bilinen şeylerin tekrarlandığını, % 15.38'i turistik geziden ileri geçmediğini, % 38.46'sı da resmi görevlendirme olmadığı için ve farklı sebeplerden dolayı katılmadığını belirtmiştir.

2. Öğrencilere İlişkin Kişisel Bilgiler

Tablo 8: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılım

Durum	F	%
Bayan	98	25.52
Erkek	286	74.48
TOPLAM	384	100

Tablo 8 incelendiğinde ankete katılan öğrencilerin % 25.52'si bayan, % 74.48'i de erkeklerden oluşmaktadır. Kız öğrenci sayısının oldukça az olduğu görülmektedir.

Bu tablo genel olarak ele alındığında bu yörede kız öğrencileri okutma oranının düşük olduğu görülür. Bunun sebebi de kız çocuklarını okutmaya gerek olmadığı kanısından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 9: Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı.

Durum	F	%
6. Sınıf	91	23.69
7. Sınıf	162	42.19
8. Sınıf	131	34.12
TOPLAM	384	100

Tablo 9 incelendiğinde bu çalışmada öğrencilerin sınıflara göre dağılımı şöyledir; 6. sınıflar 91 (% 23.69), 7. sınıflar 162 (% 42.19), 8. sınıflar ise 131 (% 34.12) öğrenciden oluşmaktadır.

Tablo 10: Öğrencilerin Okuldaki Genel Başarı Durumuna Göre Görüşlerin Dağılımı.

Durum	F	%
Çok iyi	38	9.89
İyi	161	41.92
Orta	151	39.33
Zayıf	29	7.56
Çok zayıf	5	1.30
TOPLAM	384	100.00

Tablo 10 incelendiğinde genel başarı durumu; % 9.89'u çok iyi, % 41.92'si iyi, % 39.33'ü orta, % 7.56'sı zayıf ve % 1.30'u ise çok zayıf olduğu görülmektedir.

Tablo 10 genel olarak incelendiğinde öğrencilerin okuldaki genel başarı durumlarının iyi olduğu söylenebilir. Genel başarıdaki yoğunluğun iyi ve orta derecelerde olduğu görülmektedir.

Tablo 11. Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı.

Gelir Durumu	F	%
50 Milyon altı	123	32.03
51.100 Milyon	156	40.63
101-150 Milyon	70	18.22
150 Milyon üstü	35	9.12
TOPLAM	384	100.00

Tablo 11 incelendiğinde % 32.03'ü 50 milyon altına, % 40.63'ü 51-100 Milyon arası, % 18.22'si 101-150 milyon arası, % 9.12'si de 150 milyon üstü gelir grubunda olduğu gözlenmektedir. Bulgulara göre, yoğunluğun alt gelir grubunda olduğu görülmektedir.

Tablo 12. Öğrencilerin Yabancı Dil Dersini Gerekli Görme Durumuna Göre Dağılımları

Durum	F	%
Evet	258	67.18
Hayır	50	13.03
Kararsız	76	19.79
TOPLAM	384	100.00

Ankete katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu yani % 67.18'i yabancı dil dersinin gerekliliğine, % 13.03'ü gereksiz gördüğünü, % 19.79'u da kararsız olduğu Tablo 12'deki bulgulardan anlaşılmaktadır..

Bölgede yabancı dil kullanım alanının fazla gelişmiş olmamasının da bu

Tablo 10 genel olarak incelendiğinde öğrencilerin okuldaki genel başarı durumlarının iyi olduğu söylenebilir. Genel başarıdaki yoğunluğun iyi ve orta derecelerde olduğu görülmektedir

Tablo 11. Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı.

Gelir Durumu	F	%
50 Milyon altı	123	32.03
51-100 Milyon	156	40.63
101-150 Milyon	70	18.22
150 Milyon üstü	35	9.12
TOPLAM	384	100.00

Tablo 11 incelendiğinde % 32.03'ü 50 milyon altına, % 40.63'ü 51-100 Milyon arası, % 18.22'si 101-150 milyon arası, % 9.12'si de 150 milyon üstü gelir grubunda olduğu gözlenmektedir. Bulgulara göre yoğunluğun alt gelir grubunda olduğu söylenebilir.

Tablo 12. Öğrencilerin Yabancı Dil Dersini Gerekli Görme Durumuna Göre Dağılımları.

Durum	F	%
Evet	258	67.18
Hayır	50	13.03
Kararsız	76	19.79
TOPLAM	384	100.00

Ankete katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu yani % 67.18'i yabancı dil dersinin gerekliliğine, % 13.03'ü gereksiz gördüğünü, % 19.79'u da kararsız olduğu tablo 12'deki bulgulardan anlaşılmaktadır.

B. DİL EĞİTİM PROGRAMLARINA İLİŞKİN BULGULAR

1. Amaca İlişkin Bulgular

Eğitimin amaçları örgün eğitim faaliyetlerinin dayanağıdır. Eğitim amaçlarının kaynağı bilimsel olaylara ve araştırmalara dayalı bir eğitim felsefesidir (Varış, 1996, s. 94).

İlköğretim okullarında yabancı dil (İngilizce) öğretiminde amaç boyutunun bugünkü mevcut durumu belirlemek için ders öğretmenlerine ve öğrencilere aynı anket soruları yöneltilmiştir. Bu sorular neticesinde alınan veriler bu boyutun mevcut durumunu belirlenerek ve bu veriler ışığında açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 24.10.1991 tarih ve 265 Sayılı kararı ile kabul edilen ve 25 Kasım 1991 tarih ve 2347 Sayılı Tebliğler dergisinde yayınlanmış şekliyle, ilköğretim okullarının 6, 7 ve 8. sınıflarında İngilizce dersi öğretiminin özel amaçları şöyledir:

1. Yabancı dilde tonlama ve telaffuz bilgi.
2. Basit cümlelerden oluşan bir metin /diyalogda geçen kelimelerin anlam bilgisi.
3. Basit cümle öğelerinin bilgisi.
4. Basit cümleler ile ilgili dilbilgisi kuralları bilgisi.
5. Konuşma dilinde kullanılan belli başlı kısaltmalar bilgisi.
6. Yabancı dilde yazım bilgisi.
7. Günlük iletişimde kullanılan işlev ve kavramlar bilgisi.
8. Basit cümlelerin yapılarını kavrayabilme.
9. Emir cümlelerinin yapı/söz eylem değerlerini kavrayabilme.
10. Basit cümlelerden oluşan kısa bir metin/diyalogu dinlediğinde anlayabilme.
11. Basit cümlelerden oluşan kısa bir metin/diyalogu okuduğundan anlayabilme.

12. Günlük deneyimleri, basit cümelerle sözlü olarak ifade edildiğinde anlayabilme.
13. Günlük iletişimde, basit kullanılan basit cümleleri değişik anlatım biçimlerine dönüştürebilme.
14. Dildeki yapı işlev ve kavramları doğru olarak kullanabilme.
15. Öğrendiklerini basit cümleler ile sözlü olarak ifade edebilme.
16. Sınıf düzeyine uygun noktalama işaretlerini/yazım kurallarını kullanabilme.
17. Öğrendiklerini basit cümlelerle yazabilme.
18. Güdüleme yoluyla yabancı dil öğrenmeden zevk alma.
19. Öğrenmekte olduğu yabancı dili kullanmaya özen gösterme.
20. Öğrendiği yabancı dildeki belli seslerin bilgisi.
21. Basit ve sıra cümlelerinden oluşan bir metinde/diyalogda geçen kelimelerin anlam bilgisi.
22. Günlük iletişimde kullanılan işlev ve kavramlar bilgisi.
23. Dildeki yapı işlev ve kavramları doğru olarak kullanabilme.
24. Basit ve bileşik cümlelerin söz-eylem değerlerini kavrayabilme.
25. Günlük iletişimde kullanılan basit ve bileşik cümleleri uygun bir ifadeye çevirme.
26. Değişik dil kullanımlarını anlayabilme.

a. Öğretmenlere Göre Dil Eğitimi Programlarına İlişkin Bulgular

Tablo 14. Yabancı Dil Dersi Amaçlarının Gerçekleşebilme Durumuna İlişkin Bulgular.

Gerçekleşme Derecesi	F	%
Çok yüksek	1	3.45
Yüksek	2	6.89
Orta	13	44.83
Zayıf	10	34.48
Çok zayıf	3	10.35
TOPLAM	29	100.00

Tablo 14 incelendiğinde yabancı dil dersi amaçlarının gerçekleşme durumuna ilişkin olarak öğretmenlerin % 3.45'ini çok yüksek, % 6.89'u yüksek, % 44.83'ü orta, % 34.48'i zayıf ve % 10.35'i de çok zayıf olarak görüş bildirdiği görülür.

Tablo 14 genel olarak incelendiğinde, yabancı dil dersinin amaçlarının gerçekleşmesi durumu öğretmenlerin % 45'ine göre orta düzeyde olurken, yaklaşık % 35'i ne göre de zayıf olarak belirtildiği görülmektedir.

Bu verilere göre okullarda okutulan yabancı dil dersleri MEB'nin belirlediği amaçların tam olarak gerçekleştirmediği anlaşılmaktadır.

Tablo 15. Yabancı Dil Dersi Amaçlarının Gerçekleşmemelerini Etkileyen Faktörlere İlişkin Bulgular.

Etkenler	F	%
a. Sınıfların Kalabalık Olması	14	48.27
b. Araç-gereç yetersizliği	13	44.83
c. Öğrencilere Çok Çalışma Şevkinin Kazandırılmaması	2	6.90
d. Amaçların anlaşılır olmaması	-	-
TOPLAM	29	100.00

Tablo 15 incelendiğinde öğretmenler, amaçların gerçekleşmemelerini etkileyen sebepler hakkında şu şekilde görüş bildirmişlerdir: Öğretmenlerin % 48.27'si sınıfların kalabalık olması, % 44.83'ü araç gereç yetersizliği, % 6.90'ına öğrencilere çok çalışma şevkinin kazandırılmamasından kaynaklanmaktadır.

Bu tablo genel olarak ele alınırsa sınıfların kalabalık olması ve araç-gereç yetersizliği göze çarpmaktadır. Dil öğretiminde sınıf mevcutlarının ideal sayısının 25 olduğu göz önüne alınırsa, ülkemizde ilköğretim okullarında hiç bir sınıfın mevcudunun bu kadar düşük olduğu söylenemez.

Araç gereç yetersizliği konusu ise tablo 30'da da belirtileceği üzere çok büyük bir eksiklik olarak görülmektedir. Dil öğretiminde görsel-işitsel araçların çok büyük önem taşıdığı bilinmektedir. Bu araçların hem eksik olması, hem de sınıfların kalabalık olması dolayısıyla uygulanamaması önemli bir problemdir.

Tablo 16. Yabancı Dil Dersi Amaçlarının Tutarlık Durumuna İlişkin Bulgular.

Tutarlık Durumu	F	%
Çok yüksek	1	3.45
Yüksek	13	44.83
Orta	7	24.14
Zayıf	8	27.58
Çok zayıf	-	-
TOPLAM	29	100.00

Tablo 15 incelendiğinde yabancı dil dersi amaçlarının tutarlık durumu konusunda öğretmenlerin % 3.45'i çok yüksek, % 44.83'ü yüksek, % 24.14'ü orta, % 27.58'i zayıf olarak görüş belirttikleri görülür.

Tablo 16 genel olarak incelendiğinde yabancı dil dersi amaçlarının tutarlık durumuna öğretmenlerin yaklaşık olarak % 45'i yüksek derken, % 28'i zayıf demişlerdir. Genel olarak Yabancı dil dersi amaçları arasında bir tutarlığın olduğu söylenebilir.

Tablo 17. Yabancı Dil Dersi Amaçlarının Öğrencilerde İstenilen Düzeyde Dil Öğrenmelerini Gerçekleştirme Durumuna İlişkin Bulgular.

Dil Öğrenmeyi Gerçekleştirme Durumu	F	%
Çok yüksek	-	-
Yüksek	2	6.90
Orta	15	51.72
Zayıf	7	24.13
Çok zayıf	5	17.25
TOPLAM	29	100.00

Tablo 17 incelendiğinde yabancı dil dersi amaçlarının öğrencilerde istenilen düzeyde dil öğrenmelerini gerçekleştirme durumuna ilişkin olarak, öğretmenlerin % 6.90'ı yüksek, % 51.72'si orta, % 23.13'ü zayıf, % 17.25'i de çok zayıf olarak görüş bildirdikleri görülür.

Tablo 17 genel olarak incelendiğinde; yabancı dil dersi amaçlarının öğrencilerde istenilen düzeyde dil öğrenmelerini gerçekleştirme durumuna öğretmenlerin yarısından fazlası orta düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçlardan anlaşıldığı gibi yabancı dil dersi amaçları, dil öğretimini istenilen düzeyde gerçekleştirmediği söylenebilir. Bu da belirlenen amaçlar ile amaçları gerçekleştirmeye yönelik etkinlikler arasında farklılıktan kaynaklandığı söylenebilir.

2. Muhtevaya İlişkin Bulgular

Örgün eğitimde muhteva, belirlenen amaçları gerçekleştirmek için bireye verilmek istenen bilgi beceri, tutum ve davranışları içeren konular bütünüdür.

Eğitim programında içerik amaçların gerçekleşmesi için yararlanılan bir kaynaktır. (Varış, 1996, s.114)

Yabancı dil dersinde belirlenen amaçla, uygulama arasında bir tutarlığın olması gerektiği için hazırlanacak olan içeriğin belirlenen bu amacı için hazırlanacak olan içeriğin belirlenen bu amacı gerçekleştirmeye dönük ve gerçekleştirebilecek nitelikte olmalıdır. Çünkü belirlenmiş olan amaca ulaşılması öncelikli araç dersin içeriğidir.

a-) Öğretmenlere Göre Muhtevaya İlişkin Bulgular

Tablo 18. Okutulan Ders Kitabının, Öğrencilerin Dil Öğrenme Konusundaki İhtiyaçlarına Cevap Verme Durumuna İlişkin Bulgular;

İhtiyaçlara Cevap Verme Durumu	F	%
Çok yüksek	-	-
Yüksek	5	17.25
Orta	18	62.07
Zayıf	-	-
Çok zayıf	6	20.68
TOPLAM	29	100.00

Tablo 18 incelendiğinde yabancı dil dersinde okutulan ders kitabının dil öğrenme konusundaki ihtiyaçlara cevap verme konusunda öğretmenlerin % 17.25 i Yüksek, %62,07'si orta, %20.68 i de çok zayıf olarak görüş belirttikleri görülür.

Bu konu genel olarak ele alınacak olursa, dünyada yabancı dil öğretimi alanındaki kitaplar çok hızlı gelişim ve değişim gösterdiği bir gerçektir. Türk Milli Eğitimi Okullarında okutulan kitapların da bu gelişmeye ayak uydurmada yetersiz kaldığı görülmektedir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde son yıllara kadar Türk Milli Eğitimin Yabancı dil kitaplarında yenileşme görülmemiştir.

Yabancı dil öğretmenleri ise yapılan mulakatlar sonucu çeyrek asra yakın bir süredir dil öğretiminde aynı kitapların okutulduğu anlaşılmıştır. Ancak son günlerde yenileşme ve gelişmelerin olduğu fakat bunlarında günümüz ihtiyacını karşılarına yetersiz kaldığı görülmektedir.

Tablo 19. Yabancı Dil Dersinde Okutulan Kitabın Öğrencilerin Öğrenmek İstedikleri Konular Açısından Yeterli Olma Durumuna İlişkin Öğretmen Ve Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular.

GRUPLAR	SEÇENEKLER											
	Çok Yüksek		Yüksek		Orta		Zayıf		Çok Zayıf		Toplam	
	f	%	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	-	-	4	13.40	20	69.00	-	-	5	17.20	29	100.0
Öğrenci	50	13.00	157	40.90	102	26.00	60	15.60	15	3.90	384	100.0

Tablo 19 incelendiğinde yabancı dil dersinde okutulan kitabın öğrencilerin öğrenmek istedikleri konular açısından yeterli olma durumuna ilişkin olarak öğretmenlerin %13.40'nın yüksek, %69'unun orta; %17.20 sinin çok zayıf şeklinde; Öğrencilerin ise %13'ünün çok yüksek %40.90'sının yüksek; %26'sının orta; %15.60'ının zayıf %3.90'ının çok zayıf şeklinde görüş bildikleri görülmektedir. bu sonuca göre yabancı dil derslerinde işlenen konuların öğrenci seviyelerine uygun olma durumuna öğretmen ve öğrenci görüşleri arasında bir anlamlılık görülmektedir. Bu uygunluluk yabancı dil dersinde işlenen kitabının öğrencilerin öğrenmek istedikleri konular açısından orta düzeyde olduğu yönündedir.

Yabancı dil öğretiminin sağlıklı ve istenilen düzeyde gerçekleşebilmesi için bu derste okutulan kitabın öğrencilerin isteklerine cevap verecek nitelikte olması gerekir.

Bu uygunluğun çok yüksek veya yüksek düzeyde olması beklenirdi.

Tablo 20. Yabancı Dil Dersinde İşlenen Konuların Öğrencilerin Günlük Hayatlarına Yönelik Olma Durumuna İlişkin Bulgular.

Yönelik Olma Durumu	F	%
Çok yüksek	2	6.89
Yüksek	11	37.93
Orta	10	34.48
Zayıf	4	13.79
Çok zayıf	2	6.90
TOPLAM	20	100.00

Tablo 20 incelendiğinde yabancı dil dersinde işlenen konuların, öğrencilerin günlük hayatlarına yönelik olma durumuna ilişkin öğretmenlerin %6.89 u çok yüksek, %37.93 ü yüksek, %34.48 i orta, %13.79'u zayıf ve % 6.90'ı da çok zayıf olarak görüş bildirdikleri görülür.

Genel olarak bakıldığında konuların günlük hayattan olaylar içerdiği söylenebilir. Ancak bu tür konuların sayısı daha da artırılmalı, konular hayali ve soyut konular olmaktan tamamen çıkarılmalı ve hayatın içinden seçilmeli.

Tablo 21. Öğrencilerin Yabancı Dil Dersinde Öğrendiklerini Günlük Hayatlarında kullanma Durumuna İlişkin Bulgular.

Kullanma Durumu	F	%
Çok yüksek	-	-
Yüksek	2	6.89
Orta	13	44.83
Zayıf	10	34.48
Çok zayıf	4	13.80
TOPLAM	29	100.00

Tablo 21 incelendiğinde öğrencilerin yabancı dil dersinde öğrendiklerini günlük hayatlarında kullanma durumuna ilişkin olarak öğretmenlerin %6.89'u yüksek, %44.83'ü orta, %34.48'i zayıf ve %13.80'i de çok zayıf olarak görüş bildirdikleri görülür.

Tablo 21 Genel olarak ele alındığında, bu bölgede uygulama alanı, ya da öğrendiklerini kullanma alanı hemen hemen hiç olmayan bir ders yabancı dil dersidir. Bölgede yabancı dilin kullanım sahasının olmayışı bunun önemli etkenlerinden biri olabilir. Öğrenciler yabancı dil öğretmeni haricinde, yabancı dil bilen veya yabancı dil ile ilgilenen kişilere rastlamaz ve dolayısıyla kullanım alanı da yok denecek kadar azdır.

Tablo 22. Okutulan Yabancı Dil Dersinin Muhtevasının, Okutulan Sınıfın Yaş, Bilgi ve Kavrama Düzeyine Uygunluğuna İlişkin Bulgular.

Öğrenci Düzeyine Uygunluğu	F	%
Çok yüksek	-	-
Yüksek	7	24.13
Orta	15	51.73
Zayıf	4	13.79
Çok zayıf	3	10.35
TOPLAM	29	100.00

Tablo 22 incelendiğinde , okutulan yabancı dil dersinin muhtevasının okutulan sınıfın yaş, bilgi ve kavrama düzeyine uygunluğuna ilişkin olarak öğretmenlerin %24.13'ü yüksek, %51.73'ü orta, %13.79'u zayıf ve %10.35'i de çok zayıf olduğu şeklinde görüş belirtmedikleri görülür..

Tablo 22 genel olarak incelendiğinde yabancı dil dersinin içeriğinin, okutulan sınıfın yaş, bilgi ve kavrama düzeyine uygunluğu öğretmenlerce orta düzeyde görülmektedir. Ancak bireylerde gelişim belirli aşamalarda oluşmakta ve her aşamanın kendine özgü özellikleri bulunmaktadır. Bireyin içinde bulunduğu gelişim

aşamasına göre bilgi ile muhatap olursa, öğrenme de o derece kolay olur. Bu nedenle yabancı dil dersi içeriklerinin öğrencilerin gelişim düzeyine göre ayarlanması öğrenmenin sağlıklı gerçekleşmesi açısından önemlidir.

Tablo 23. Okutulan Yabancı Dil Dersi Programının Programlarının Kapsadığı Konular İtibariyle Yeterlik Durumuna İlişkin Bulgular.

Konuların Yeterlik Durumu	F	%
Çok yüksek	2	6.90
Yüksek	8	27.59
Orta	14	48.27
Zayıf	5	17.24
Çok zayıf	-	-
TOPLAM	29	100.00

Tablo 23 incelendiğinde okutulan yabancı dil dersinin müfredat programlarının kapsadığı konular itibariyle yeterlik durumuna ilişkin öğretmenlerin 6.90'ı çok yüksek, %27.59'u yüksek, %48.27'si orta ve %17.24'ü zayıf olarak görüş bildirmişlerdir.

Tablo 23 genel olarak incelendiğinde yabancı dil dersinin müfredat programlarının kapsadığı konular itibariyle yeterlilik durumunu öğretmenler orta düzeyde görmektedirler.

Ders programındaki konuların yeterliliği hitap ettiği kitlenin gelişim durumuna göre ayarlanmalıdır. Bu nedenle eğitim kademesine göre öğretilecek ders programlarının kapsadığı konuların yeterli olması beklenmektedir.

b-) Öğrencilere Göre Muhtevaya İlişkin Bulgular

Tablo 24. Yabancı Dil Dersinde İşlenen Konuların Öğrencilerin Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular

İhtiyaçlara Cevap Verme Durumu	F	%
Evet	308	80.20
Hayır	28	7.30
Kararsız	48	12.50
TOPLAM	382	100.00

Tablo 24 incelendiğinde yabancı dil dersinde işlenen konuların öğrencilerin seviyelerine uygunluğuna ilişkin olarak, öğrencilerin %80.20'si evet, %7.30'u hayır ve %12.50'si de kararsız olarak görüş bildirdikleri görülür.

Bu tabloya genel olarak bakıldığında öğrencilerin büyük bir bölümü (%80) işlenen konuların seviyelerine uygun olduğunu belirtmektedir. Bu da yabancı dil dersinde işlenen konular ile öğrencilerin bulundukları gelişim düzeyleri arasında dengenin kurulduğu anlamına gelmektedir.

Ancak tablo 22'de görüldüğü üzere yabancı dil dersinin içeriğinin, okutulan sınıfın yaş, bilgi ve kavrama düzeyine uygunluğunun öğretmenler tarafından orta düzeyde olduğu belirtilmektedir. Öğretmenler ve öğrenciler arasındaki bu görüş farklılığı öğrencilerin sağlıklı bir değerlendirme yapamadıklarından kaynaklandığı tahmin edilmektedir.

Tablo 25. Öğrencilerin Yabancı Dil Dersinde En Çok Öğrenmek İstedikleri Davranışlara Ait Bulgular

İhtiyaçlara Cevap Verme Durumu	F	%
Konuşma	46	11.98
Yazma	5	1.30
Konuşulanı anlama	23	5.98
Hepsi	310	80.73
TOPLAM	384	100.00

Tablo 25 incelendiğinde, öğrencilerin yabancı dil dersinde en çok öğrenmek istedikleri davranışlara ilişkin görüşleri şöyledir: %11.98'i konuşmayı, %1.30'u yazmayı, %5.99'u konuşulanı anlamayı ve %80.73'ü de bu davranışların hepsini öğrenmek istiyoruz şeklinde görüş belirttikleri görülür..

Tablo 25 genel olarak incelendiğinde öğrencilerin yaklaşık olarak %81'i yabancı dili bir bütün olarak öğrenmek istedikleri söylenebilir. Dil öğrenmede konuşma-yazma ve konuşulanı anlama bir bütünlük oluşturduğuna göre öğrencilerin bu konudaki görüşleri beklentilere uygundur.

Tablo 26. Yabancı Dil Dersinde Okutulan Kitabın, Öğrencilerin Anlayabilme Seviyelerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular.

Seviyeye Uygunluk Durumu	F	%
Çok İyi	74	19.28
İyi	133	34.63
Orta	120	31.26
Zayıf	44	11.45
Çok zayıf	13	3.38
TOPLAM	384	100.00

Tablo 26 incelendiğinde, yabancı dil dersinde okutulan kitabın öğrencilerin anlayabilme seviyelerine uygunluğuna ilişkin olarak öğrencilerin %19.2'i çok iyi, %34.63'ü iyi, %31.26'sı orta, %11.45'i zayıf ve %3.38'i de çok zayıf olarak görüş bildirdikleri görülür.

Tablo 26 genel olarak incelendiğinde yabancı dil dersinde okutulan konuların ağırlığı ile öğrencilerin anlayabilme düzeyleri arasında bir uyumun olduğu söylenebilir.

3-) Öğretim Süreçlerine İlişkin Bulgular

Bur programın temel öğelerinden biri de öğretim süreçleridir. Dolayısıyla öğretim süreçleri de diğer boyutlar kadar önemlidir ve üzerinde durulması gerekir.

Öğretim Sürecinin nasıl yürütülmesi gerektiği, eğitim bilimcileri için önemli bir uğraş haline gelmiştir. Sorun, öğrenci-öğretmen etkileşiminde verimliliği sağlamaktır. Eğitim amaçlarının en sağlıklı bir şekilde belirlenen ders, konu ve uğraşları gerçekleşmesi, öğretim süreçleri ile sağlanır. (Varış, 1996 s.150)

Öğretim süreçleri, günümüzde, öğrenme, gelişme, kişilik, kültür gibi alanlara yapılan araştırmalar ışığında yönlendirilmekte ve yeni öğretim teknik ve teorileri geliştirilmektedir.

a-) Öğretmenlere Göre Öğretim Süreçlerine İlişkin Bulgular

Tablo 27. Sınıfta Farklı Kaynak Kitapların Kullanılmasının Öğrenci Başarısını, Etkileme Durumuna İlişkin Bulgular.

Seviyeye Uygunluk Durumu	F	%
Çok Yüksek	4	13.80
Yüksek	13	44.83
Orta	10	34.48
Zayıf	2	6.89
Çok zayıf	-	-
TOPLAM	29	100.00

Tablo 27 incelendiğinde sınıfta farklı kitaplar kullanılmasının öğrenci başarısının etkileme durumuna ilişkin, öğretmenler %13.80'i çok yüksek, %44.83'ü yüksek, %34.48'i orta ve %6.89'u da zayıf görüş belirtmektedirler..

Bu tabloya genel olarak bakacak olursak öğretmenlerde farklı kaynak kitapla ders işlemenin öğrenci başarısını etkileyeceği eğilimlerinin olduğu söylenebilir. Burada bütün okullarda tek ve aynı kaynak kitabın kullanıldığını belirtmek gerekir. Bütün öğrencilerin seviyelerinin aynı olmasının mümkün olamayacağına göre tek kaynak kitabında yetersiz kalacağı söylenebilir.

Tablo 28. Öğretmenlerin Yabancı Dil Dersinde Farklı Kaynak Kitaplardan Yararlanma Durumuna İlişkin Bulgular.

Farklı Kitaplardan Yararlanma Durumu	F	%
Çok Yüksek	-	-
Yüksek	4	13.79
Orta	8	27.58
Zayıf	11	37.94
Çok zayıf	6	20.69
TOPLAM	29	100.00

Tablo 28 incelendiğinde öğretmenlerin bu dersde farklı kaynak kitaplardan yararlanma durumuna ilişkin olarak, öğretmenlerin %13.79'u yüksek, %27.59'i orta, %37.94'ü zayıf ve %20.69'u çok zayıf olduğu görüşünü belirtmişlerdir.

Bundan da öğretmenlerin ders kitabı haricinde farklı bir kaynaktan yararlanma oranının çok düşük olduğunu söyleyebiliriz, demek ki öğretmenlerin bu dersi işlerken farklı kaynak kitaplardan yararlanma durumuna gitmedikleri anlaşılmaktadır. Tablo 27'de ki bulgularda ise öğretmenlerin sınıfta farklı kaynak kitaplar kullanmanın yararlı olacağı eğilimisergiledikleri görülmektedir.

Tablo 29. Yabancı Dil Dersinde Öğretmen ve Öğrencilere Göre, En Çok Kullanılan Öğretim Yöntemlerine İlişkin Bulgular.

GRUPLAR	ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ	SEÇENEKLER									
		Her zaman		Zaman Zaman		Hiç Bir Zaman		TOPLAM			
		F	%	f	%	f	%	f	%	X ²	Önc. Sır.
Öğretmen	a. Soru cevap	24	82.76	5	17.24	-	-	29	100-0		4
Öğrenci		209	54.42	159	41.40	16	4.16	384	100-0		
Öğretmen	b. Rol yapma	5	17.24	23	79.31	1	3.44	29	100-0	39.61	8
Öğrenci	Drama	34	8.85	110	28.64	240	62.50	384	100-0		
Öğretmen	c. Gösteri	3	10.34	16	55.17	10	34.48	29	100-0	11.37	5
Öğrenci		45	11.71	101	26.30	238	61.00	384	100-0		
Öğretmen	d. canlandırma	3	10.34	21	72.41	5	17.24	29	100-0	15.67	6
Öğrenci		42	10.93	140	36.45	202	52.60	384	100-0		
Öğretmen	e. Eğitsel oyunlarla	4	13.79	16	55.17	9	31.00	29	100-0	7.26	3
Öğrenci	Öğretim	52	13.54	122	31.77	210	54.68	384	100-0		
Öğretmen	f. Grup çalışması	5	17.24	14	48.27	10	34.48	29	100-0	2.45	1
Öğrenci		70	18.22	132	34.37	182	47.39	384	100-0		
Öğretmen	g. Ezberleme	17	58.62	12	41.37	-	-	29	100-0		7
Öğrenci		112	29.16	162	42.18	110	28.64	384	100-0		
Öğretmen	h. Anlatım	8	27.58	17	58.62	4	13.79	29	100-0	5.93	2
Öğrenci		170	4.27	138	35.93	76	19.79	384	100-0		

Tablo 29'da

Rol Oynama Yöntemi	$X^2=39.61$	5d=2 P<0.05
Gösteri yöntemi	$X^2=11.37$	5d=2 P<0.05
Canlandırma yöntemi	$X^2= 15.67$	5d=2 P<0.05
Eğitsel oyunlarla öğretim	$X^2=7.26$	5d=2 P<0.05
Grup Çalışması	$X^2=2.45$	5d=2 P<0.05
Anlatım	$X^2=5.93$	5d=2 P<0.05

Bu sonuçlara göre öğretmen ve öğrencilerin görüşleri arasında öğretim yöntemlerin kullanım sıklığı konusunda bir fark gözlenmektedir. Bu anlamlığa göre en sık kullanılan yöntem "Grup çalışması" yöntemi olarak görülmektedir. Kullanım sıklığına göre bu yöntemi sırası ile anlatım yöntemi, Eğitsel oyunlarla öğretim yöntemi, soru cevap yöntemi, gösteri yöntemi, canlandırma yöntemi, ezberleme yöntemi, rol yapma yöntemleri izlemektedir.

Tablo 29 genel olarak incelendiğinde yabancı dil öğretimine en uygun öğretim yöntemlerinin seçildiği görülmektedir. Bu da öğretim süreçlerinin sağlıklı olarak gerçekleşmesi açısından olumlu olarak karşılanabilir.

**Tablo 30. Yabancı Dil Dersini İşlerken Öğrenci ve Öğretmenlere Göre
Kullanılan Eğitim Araçlarına İlişkin Bulgular.**

GRUPLAR	EĞİTİM ARAÇLARI	SEÇENEKLER									
		Her zaman		Zaman Zaman		Hiç Bir Zaman		TOPLAM		X ²	Önc. Sır.
		f	%	f	%	f	%	f	%		
Öğretmen	a. Alıştırma	15	51.72	14	48.27	-	-	29	100-0		1
Öğrenci	Kitapları	49	12.76	218	56.77	117	30.46	384	100-0		
Öğretmen	b. Konuşma için	6	20.68	16	55.17	7	24.13	29	100-0	7.07	2
Öğrenci	tek resimler	47	12.23	147	38.28	190	49.47	384	100-0		
Öğretmen	c. Gerçek eşya	6	20.68	5	17.24	18	62.06	29	100-0	5.64	5
Öğrenci	ve Modeller	35	9.11	124	32.29	225	58.59	384	100-0		
Öğretmen	d.Film şeritleri	1	3.44	3	10.34	25	86.20	29	100-0	2.90	3
Öğrenci		31	8.07	78	20.31	275	71.61	384	100-0		
Öğretmen	e. Sesli ve görüntülü	2	6.89	8	23.58	19	65.51	29	100-0	3.52	4
Öğrenci	kasetler	66	17.18	130	33.85	188	48.95	384	100-0		
Öğretmen	f. Tepegöz	-	-	-	-	29	100.0	29	100-0		7
Öğrenci		22	5.72	62	16.14	300	78.12	384	100-0		
Öğretmen	g. Bilgisayar	-	-	-	-	29	100.0	29	100-0		6
Öğrenci		36	9.37	61	15.88	287	74.73	384	100-0		
Öğretmen	h. Öğretmen Kılavuzu	14	48.27	12	41.37	3	10.34	29	100-0	-	-

Tablo 30'da

Konuşma için tek resim	$X^2=7.07$	5d=2 P<0.05
Gerçek eşya ve modeller	$X^2=5.64$	5d=2 P<0.05
Film Şeritleri	$X^2=2.90$	5d=2 P<0.05
Sesli ve görüntülü kasetler	$X^2=3.52$	5d=2 P<0.05

Bu sonuçlara göre yabancı dil dersini işlerken öğrenci ve öğretmenlere göre en çok kullanılan eğitim araçlarının belirlenmesine yönelik görüşlerde anlamlı bir bütünlük görülmektedir. Bu anlamlılık öğretmen ve öğrencilere göre en sık kullanılan eğitim araçlarının şu şekilde sıralandığı görülmektedir. Buna göre en sık kullanılan eğitim aracı Alıştırma kitaplarıdır. Bunu, konuşmak için tek resimler, film şeritleri, sesli ve görüntülü kasetler, gerçek eşya ve modeller, tepegöz vb. araçlar izlemektedir.

Yabancı dil öğretiminde kullanılan araçlara bakıldığından en çok kullanılan araçlar dil öğretiminde en çok önerilen araçlar olması olumlu olarak karşılanabilir. Ancak bu araçların aktif olarak kullanılması gerekmektedir.

Eğitimde araç olarak kullanılan "öğretmen kılavuzu" yalnızca öğretmenlere sorulduğundan X^2 değeri alınmamıştır. Öğretmenlerin yarısına yakın bir kısmı tarafından sürekli olarak kullanılan bir eğitim aracıdır.

Tablo 31. Konuları İşlerken Öğretmenlerin Günlük Yaşamlardan Örnek Verme Durumuna İlişkin Bulgular.

Örnek Verme Durumu	F	%
Çok Yüksek	3	10.34
Yüksek	13	44.88
Orta	13	44.88
Zayıf	-	-
Çok zayıf	-	-
TOPLAM	29	100.00

Tablo 31 incelendiğinde, konuları işlerken öğretmenlerin günlük yaşamlardan örnek verme durumuna ilişkin olarak öğretmenlerin %10.33'ü çok yüksek, %44.88'i yüksek, 544.88'i de orta olarak görüş belirtmişlerdir.

Tablo 31'e genel olarak değerlendirildiğinde öğretmenlerin ders işlerken günlük hayatla bağlantı kurmaya çalıştıkları söylenebilir.

Tablo 32. Öğrencilerin Bu Derse Karşı İlgisi Durumuna İlişkin Bulgular.

İlgisi Durumu	F	%
Çok Yüksek	-	-
Yüksek	5	17.25
Orta	13	44.83
Zayıf	8	27.58
Çok zayıf	3	10.34
TOPLAM	29	100.00

Tablo 32 incelendiğinde, öğrencilerin bu derse karşı ilgi durumuna ilişkin olarak öğretmenlerin %17.25'i yüksek, %44.83'ü orta, %27.58'i zayıf, %10.34'ü de çok zayıf olarak görüş bildirmişlerdir.

Tablo 32 genel olarak incelendiğinde öğrencilerin yabancı dil dersine karşı ilgilerinin orta seviyede olduğu görülmektedir. Oysa öğrencilerin yabancı dil dersine karşı ilgilerini arttırmak için yabancı dil amaç ve sonuçları öğrencileri anlatılmalı ve yabancı dil dersinin öğrenciler için daha cazib hale getirilmesi gerekir.

Tablo 33 Yabancı Dil Dersinin Haftalık Ders Saati Sayısını Yeterli Bulma Durumuna İlişkin Bulgular

Durum	F	%
Evet	11	37.93
Hayır	14	48.28
Kısmen	4	13.79
TOPLAM	29	100.00

Tablo 33 incelendiğinde , yabancı dil dersinin haftalık ders saati sayısını yeterli bulma durumuna ilişkin dağılımları şöyledir: öğretmenlerin %37.93'ü evet, %48.28'i hayır ve %13.79'u da kısmen yabancı dil dersinin haftalık ders saatini yeterli bulmaktadır..

Tablo 33'ü genel olarak incelendiğinde öğretmenlerin yarıdan fazlası ders saati sayısının yetersiz olduğu kanaatini taşıdığı söylenebilir. Haftalık birkaç saatlik dersle bir dil öğreniminin gerçekleşmeyeceği herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir.

Tablo 34. Yabancı Dil Dersinin İlköğretimde Seçmeli Ders Olmasına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular.

GRUPLAR	SEÇENEKLER							
	Evet		Hayır		Kararsız		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	7	24.13	18	62.06	4	13.79	29	100-0
Öğrenci	143	37.23	130	33.85	111	28.90	384	100-0

Tablo 34'de $X^2= 9.47$ 5d=2 $P<0.05$

Bu sonuçlara göre yabancı dil derslerinin öğretimde seçmeli olmasına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri arasında bir anlamlılık görünmektedir. Bu anlamlılık ilköğretimde yabancı dil derslerinin seçmeli olmaması yönündedir.

Günümüzdeki uluslararası ilişkiler ve hareketlilik dikkate alındığında yabancı dil öğrenmenin her fert için gerekli olduğu bilinen bir gerçektir. Öğretmen ve öğrencilerin ilköğretim okullarında yabancı dil derslerinin seçmeli olmaması gerektiği yönündeki görüşleri olumlu olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 35. Yabancı Dil Dersinin İlköğretimin Birinci Kademesinin Bütün Sınıflarında Mecburi Temel Ders Olarak Okutulma Durumuna İlişkin Bulgular.

Durum	F	%
Evet	7	24.14
Hayır	18	62.06
Kararsız	4	13.80
TOPLAM	29	100.00

Tablo 35'e bakıldığında yabancı dil dersinin ilköğretimin birinci kademesinin bütün sınıflarında mecburi temel bir ders olarak okutulması durumuna, öğretmenlerin %24.14 evet, %62.06'sı hayır, %13.80'i de kararsız olarak görüş bildirmişlerdir.

Bundan da anlaşıldığı üzere öğretmenlerin çoğunluğunun, yabancı dil dersinin ilköğretim birinci kademesinin bütün sınıflarında mecburi bir ders olarak okutulması görüşüne sıcak bakmadıkları söylenebilir.

Tablo 36. Yabancı Dil Dersinin İlköğretimin 4. Sınıfından İtibaren Mecburi Temel Ders Olarak Okutulması Durumuna İlişkin Bulgular.

Durum	F	%
Evet	20	68.97
Hayır	7	24.13
Kararsız	2	6.90
TOPLAM	29	100.00

Tablo 36 incelendiğinde yabancı dil dersinin ilköğretimin 4. sınıfından itibaren

mecburi temel bir ders olarak okutulması durumuna öğretmenlerin %68.97'si evet, %24.13'ü hayır ve %6.90'ı da kararsız olarak görüş bildirmişlerdir.

Bu bulgulara göre öğretmenlerin çoğunluğunun bugünkü durumun uygun olduğunu düşündüklerini söylemek mümkündür. Bilindiği gibi yabancı dil dersleri ilköğretimin birinci kademesinin 4. sınıfından itibaren verilmektedir.

Tablo 37. Yabancı Dil Dersinin 5. Sınıftan Sonra Bir Yıl Hazırlık Okutulmasına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular

GRUPLAR	SEÇENEKLER							
	Evet		Hayır		Kararsız		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	24	82.75	4	13.79	1	3.44	29	100-0
Öğrenci	251	65.36	73	19.01	60	15.62	384	100-0

Tablo 37'de $X^2=4.32$ $5d=2$ $P<0.05$ bu sonuca göre yabancı dil derslerinin 5. sınıftan sonra bir yıl hazırlık okutulmasına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri arasında bir anlamlılık vardır. Bu anlamlılık ilköğretim okullarında yabancı dil derslerinin 5. sınıftan sonra bir yıl olarak okutulması yönündedir.

Yabancı dil dersinin amaçları ve öğrenilmesine ilişkin gerekliliğin anlaşılması ve öğrencilerin yabancı dil öğrenmeğe motive edilmeleri açısından ilköğretim 5. sınıftan itibaren bir yıl hazırlık sınıfının konulması olumlu olarak karşılanabilir. Öğretmen ve öğrencilerin görüşlerinin bu yönde tutarlılık göstermeleri olumlu olarak değerlendirilebilir.

Tablo 38. Bölgenin Yabancı Dil Öğretimine Verdiği Önemi Yeterli Bulma Durumuna İlişkin Bulgular.

Durum	F	%
Evet	1	3.44
Hayır	23	79.31
Kararsız	5	17.25
TOPLAM	29	100.00

Tablo 38 incelendiğinde , bölgenin yabancı dil öğretimine verdiği önemi yeterli bulma durumuna ilişkin olarak öğretmenlerin %3.44'ü evet, %79.31'i hayır ve %17.25'i ise kısmen olarak görüş bildirmişlerdir.

Tablo 38'e genel olarak değerlendirildiğinde, öğretmenlerin çoğunluğunun, bölgenin yabancı dil öğretimine yeteri kadar önem vermediği görüşünü taşıdıklarını söyleyebiliriz. Bunun sebebi de bölgede eğitim, kültür ve sanayinin fazla gelişmemiş olması, yabancı dil bilen bireylere etrafta rastlamanın pek mümkün olmaması olarak kabul edilebilir. Bölge eğitim ve sanayi alanında gelişmesini sağladığı derecede dile ve dil bilen kişiye ihtiyaç duyacak ve dil öğretimine de önem verme durumunda kalacaktır.

b- Öğrencilere Göre Öğretim Süreçlerine İlişkin Bulgular

Tablo 39. Yabancı Dilde Öğretmenlerin Ders Kitabı Dışında Başka Kaynaklardan Yararlanmayı Önerme Durumuna İlişkin Bulgular.

Durum	F	%
Her zaman	118	30.72
Sık sık	120	31.25
Çok seyrek	90	23.45
Hiç bir zaman	56	14.58
TOPLAM	384	100.00

Tablo 39 incelendiğinde Öğrencilerin %30.72'sine göre, yabancı dil dersinde öğretmenler, öğrencilere "her zaman" ders dışı kaynaklardan yararlanmalarını önermektedir. Yine aynı konuda öğrencilerin %31.25'i, "sık sık" ve %23.45'ine göre ise "çok seyrek" olarak öğretmenler ders dışı kaynaklardan yararlanmayı önermektedir. Öğrencilerin %14'üne göre ise "hiçbir zaman" öğretmenler, öğrencilere yabancı dil dersinde ders dışı kaynaklardan önermemektedirler.

Bu bulgulara genel olarak bakacak olursak öğrencilerin büyük bir çoğunluğuna göre (%85) öğretmenler ders dışı kaynaklardan yararlanmayı önermektedirler. Ancak tablo 28'de ki bulgulara göre öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu kendileri farklı kaynaklardan yararlanmaktadır. Yabancı dile olan ihtiyacın düşük olduğu bir bölgede her istenilen kaynağı bulmak da mümkün olmayabilir..

Tablo 40. Öğrencilerin Yabancı Dil Derslerine Branş Dışından Öğretmenlerin Girmelerine İlişkin Bulgular.

Durum	F	%
Evet	56	14.58
Hayır	250	65.10
Kararsız	78	20.32
TOPLAM	381	100.00

Tablo 40 incelendiğinde , öğrencilerin yabancı dil derslerine branş dışından öğretmenlerin girmelerine ilişkin olarak, öğrencilerin %14.58'i evet, %65.10'u hayır, %20.32'si de kararsız şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 40 genel olarak incelendiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun, branş dışı öğretmenlerin bu derse girmelerine hayır dediği görülmektedir, ancak ülkemizde devam eden öğretmen politikalarına göre yabancı dil dersinde öğretmen açığının her zaman olacağı, dil bilen kişilerin günümüzün ekonomik şartlarına göre öğretmenlik yapmasının gerçeğe biraz ters düştüğü görülmektedir.

Tablo 41. Öğrencilerin Ders Öğretmenlerine Merak Ettiği Her Konuda Soru Sorup-Cevap Alabilme Durumuna İlişkin Bulgular.

Durum	F	%
Evet	275	71.61
Hayır	26	6.77
Zaman zaman	83	21.62
TOPLAM	384	100.00

Tablo 41 incelendiğinde Öğrencilerin ders öğretmenlerine merak ettiği her konuda soru sorup cevap alabilme durumuna ilişkin olarak öğrencilerin %71.61 i evet, %6.77'si hayır ve %21.62'si ise zaman zaman şeklinde görüş bildirdikleri görülür.

Tablo 41 genel olarak ele alındığında öğretmenlerin öğrencilere çok yakın olduğu, öğrencilerin her şeyiyle ilgilendiği söylenebilir. Bu da eğitim açısından çok olumlu bir yaklaşımdır.

Tablo 42. Öğrencilerin Bu Dersi İşlemek İstedikleri Yöntemlere İlişkin Bulgular.

Öncelik Sırası	Her Zaman		Zaman Zaman		Hiçbir Zaman	
Yöntemler	f	%	f	%	f	%
a. Soru-cevap	202	52.60	158	41.14	24	6.26
b. Rol yapma drama	74	19.28	160	41.66	150	39.06
c. Gösteri	94	24.48	167	43.48	123	32.04
d. Canlandırma	125	32.55	147	38.28	112	29.17
e. Eğitsel oyunlarla öğretim	130	33.85	125	32.56	129	33.59
f. Grup çalışması	159	41.40	145	37.77	80	20.83
g. Anlatım	190	49.48	130	33.86	64	16.66
h. Ezberleme	126	32.82	140	36.46	118	30.72

Tablo 42'ye bakıldığında zaman, öğrencilerin yabancı dil dersini işlemek istedikleri yöntemlere ilişkin olarak öğrenciler soru-cevap yöntemine %52.60 oranında her zaman, %41.14'ü zaman zaman, %6.2'si da hiçbir zaman, rol yapma - drama yöntemine %19.28, her zaman, %41.66'sı zaman zaman, %39.06'sı hiçbir zaman, Gösteri yöntemine %24.48'si her zaman %43.48'i zaman zaman, %32.04'ü hiçbir zaman, Canlandırma yöntemi hakkında %32.55 her zaman, %38.28 zaman zaman, %29.17 hiçbir zaman, Eğitsel oyunlarla öğretim yöntemine %33.85 oranına her zaman, %32.56'sı zaman zaman, %33.59 hiçbir zaman, Grup çalışması yöntemine %41.40 her zaman, %37.77 zaman zaman, %20.83 hiçbir zaman, Anlatım yöntemine %49.48'i her zaman, %33.86'sı zaman zaman, %16.66'sı hiçbir zaman, Ezberleme yöntemine %32.83'si her zaman, %36.46'sı zaman zaman, %30.72'si hiçbir zaman şeklinde tercihler belirtmişlerdir.

Bu tablodaki tablolara bakarak öğrencilerin en çok tercih ettikleri yöntemlerin, sırasıyla, soru-cevap, anlatım, grup çalışması, eğitsel oyunlarla öğretim olarak ifade edilebilir.

Tablo 29'da öğretmenlerin en çok kullandıkları yöntemleri belirlemeye çalışılmıştı. Bunlar; soru-cevap, anlatım rol yapma, gösteri, canlandırma ve eğitsel oyunlarla öğretim şeklinde ortaya çıkmaktadır. Burada öğretmenlerin kullandıkları yöntemler ile öğrencilerin istedikleri yöntemler arasında büyük bir fark olduğu söylenemez.

Tablo 43. Yabancı Dil Öğretmenlerin Ders Anlatırken Çevresindeki Olay ve Eşyalardan Örnek Verme Durumuna İlişkin Bulgular.

Durum	F	%
Çok iyi	129	33.60
İyi	150	39.07
Orta	70	18.22
Zayıf	20	5.21
Çok zayıf	15	3.90
TOPLAM	384	100.00

Tablo 43 incelendiğinde öğretmenlerin ders anlatırken çevresindeki olay ve eşyalardan örnek verme durumuna ilişkin olarak öğrencilerin %33.60'ı çok iyi, %39.07'si iyi, %18.22'si orta, %5.21'i zayıf, %3.90'ında çok zayıf olarak görüş bildirmişlerdir.

Bu tabloyu genel olarak ele alacak olursak bu derse giren öğretmenlerin ders anlatırken çevredeki olay ve eşyalarla bağlantı kurma durumunun oldukça iyi olduğu söylenebilir.

Buna benzer bir soru da öğretmenlere sorulmuştu. Tablo 31 de görüldüğü gibi öğretmenlere sorulan bu soruya göre öğretmenlerin ders işlerken günlük hayatlarından örnekendirme durumuna ilişkin bulgular oldukça yüksek çıkmıştı. Dolayısıyla bu derse giren öğretmenlerin ders anlatırken çevresindeki olay ve eşyalarla dersleri bağlantılı hale getirdiği söylenebilir.

Tablo 44. Yabancı Dil Öğretmenlerinin Dersleri Öğrencilerin Seviyelerine Göre Anlatma Durumlarına İlişkin Bulgular.

Durum	F	%
Evet	331	86.20
Hayır	23	5.99
Kararsız	30	7.81
TOPLAM	384	100.00

Tablo 44 incelendiğinde yabancı dil öğretmenlerinin dersleri öğrencilerin seviyelerine göre anlatma durumlarına ilişkin olarak, öğrencilerin %86.20'si evet, %5.99'u hayır ve %7.81'i de kararsız olarak görüş bildirdikleri görülür.

Tablo 44 genel olarak incelendiğinde, yabancı dil öğretmenlerinin dersleri öğrencilerin gelişim seviyelerine ve öğrenme kapasitelerine göre işledikleri söylenebilir. Bu da öğrencilerin tam öğrenmeyi gerçekleştirmeleri açısından önemlidir.

Tablo 45. Yabancı Dil Dersinin Haftalık Ders Saati Sayısının Durumuna İlişkin Bulgular.

Durum	F	%
Yeterli	174	45.31
Azaltılmalı	132	34.30
Arttırılmalı	78	20.39
TOPLAM	384	100.00

Tablo 45'incelendiğinde yabancı dil dersinin haftalık ders saati sayısının durumuna ilişkin olarak öğrencilerin %45.31. bugünkü durum yeterli, %34.30'u haftalık ders saatinin azaltılması, %20.39'uda haftalık ders saati sayısının artırılması yönünde görüş bildirdikleri görülür.

Tablo 45 genel olarak incelendiğinde yabancı dil dersinin haftalık ders saati sayısı öğrencilerin %45'i tarafından yeterli görülürken, %43'ü ders saati sayısının artırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Haftada 2-3 saatlik ders ile yabancı dilin öğrenilmesinin zor olacağı bilinen bir gerçektir. Tablo 33'teki bulgular incelendiğinde yine öğretmenlerin %48'i mevcut ders saati sayısını yetersiz gördükleri gözlenmişti. Tam anlamıyla bir yabancı dil öğretiminin gerçekleşebilmesi için ders saatlerinin yeterli düzeyde olması gerekmektedir.

Tablo 46 Öğrencilerin Tatillerde Dil Kurslarına Gitme Durumlarına İlişkin Bulgular

Durum	F	%
Evet	15	3.91
Hayır	369	96.09
TOPLAM	384	100.00

Tablo 46'ya baktığımızda öğrencilerin tatillerde dil kurslarına gitme

durumlarına ilişkin olarak, öğrencilerin %3.91'inin "evet" şeklinde, %96.09'ununda "hayır" şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 46 genel olarak incelendiğinde öğrencilerin tamamına yakın bir kısmı ders haricinde yabancı dil kurslarına gitmediklerini belirtmişlerdir. Bu da yörede yabancı dil öğrenmek için yeterli düzeyde imkanın olmadığı ve özel yabancı dil kurslarının olmadığı ya da çok az olduğundan kaynaklandığı söylenebilir. Diğer taraftan yabancı dil öğrenmeye duyulan ihtiyacın az olması da önemli bir neden olabilir.

Tablo 47. Dil Kurslarının Gitmediklerini Belirten Öğrencilerin, Gitmeme Sebeplerine İlişkin Bulgular.

Durum	F	%
a. Maddi imkansızlık	149	38.80
b. Zaman yetersizliği	109	28.39
c. Uygun kurs bulamama	44	11.46
d. Gereksiz görme	82	21.35
TOPLAM	370	100.00

Tablo 47 incelendiğinde dil kurslarına gitmediklerini belirten öğrencilerin gitmeme sebeplerine ilişkin olarak, %38.80'i maddi imkansızlık, %28.39'u zaman yetersizliği, %11.46'sı uygun kurs bulamama, %21.35'i de kursa gitmeyi gereksiz görme şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 47'ye genel olarak baktığımızda en büyük sebebin maddi imkansızlık, sonra zaman yetersizliği gibi sebepler görülmektedir. Ancak dil konusundaki bilinci tam gelişmemiş olması da önemli bir etken olarak kabul edilebilir.

4-) Eğitim Programlarını Değerlendirmeye İlişkin Bulgular

Bir Eğitim programının son aşaması değerlendirme boyutunda oluşmaktadır. Yabancı dil ders programında değerlendirme, bu ders için saptanan genel ve özel

amaçlarının gerçekleşme oranı ile verilen içeriğin öğrenciler tarafından hangi ölçüde alındığını, hangi düzeyde bilgi, beceri, tutum ve davranış değişiklikleri kazandıklarının saptanmasını ölçen boyutudur.

Yetişğin ürünü, yetiştirilen öğrencinin bazı davranışları olduğuna göre programdaki durumların isabet derecesini ve yetişğin iyi işleyip işlemediğini anlamak için, yetiştirilmiş öğrencinin istedik davranışlara sahip olup olmadığını bakmaya ihtiyaç vardır. Böyle bir ihtiyaç da değerlendirme ile giderilebilir. Ayrıca, değerlendirme eldeki yetişğin ıslahı ve genel olarak yetişek geliştirme ile ilgili katkıları yanında hem iyi bir öğretmen yetiştirme aracı hem de eğitim ve öğretim bilimine yeni katkılar kaynağı olma durumundadır. (Ertürk, 1984, s.109)

a-) Öğretmenlere Göre Değerlendirmeye ilişkin Bulgular

Tablo 48. Öğrencilerin Yabancı Dil Dersindeki Başarı Durumlarına İlişkin Bulgular.

Durum	F	%
Çok yüksek	-	-
Yüksek	5	17.25
Orta	13	44.83
Zayıf	10	34.48
Çok zayıf	1	3.44
TOPLAM	29	100.00

Tablo 48 incelendiğinde , öğrencilerin yabancı dil dersindeki başarı durumlarına ilişkin olarak, öğretmenlerin %17.25'i yüksek, %44.83'ü orta, %34.48'i zayıf ve %3.44'ünde çok zayıf olarak görüş bildirdikleri görülür..

Tablo 48'e genel olarak bakacak olursak öğrencilere göre yabancı dil dersinde öğrenci başarısının pek parlak olmadığı belirtilmektedir.

Benzer bir soruyu öğrencilere de sorduğumuzda öğrencilerin büyük çoğunluğu

"iyi" ve "orta" olarak görüş bildirmişlerdir (Tablo 53).

Bundan da anlaşılacağı gibi öğrencilerin yabancı dilde çok başarılı olmadığı söylenebilir. Ancak çok zayıf olmamalarının sebebi de zaten ilköğretimde sınıfta kalma probleminin hemen hemen ortadan kalkması şeklinde ifade edilebilir.

Tablo 49. Yabancı Dil Dersinde Öğrenci Başarısının Ölçülmesinde Seçilen Sınav ve Soru Tiplerinin Kullanım Durumlarına İlişkin Bulgular.

Sınav Tipi	Çok Yüksek		Yüksek		Orta		Zayıf		Çok Zayıf	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
a. Az soru uzun cevaplı	2	6.90	3	10.35	6	20.68	8	27.58	10	34.49
b. Çok soru kısa cevaplı	7	24.14	15	51.72	5	17.24	2	6.90	-	-
c. Test (çoktan seçmeli)	6	20.68	12	41.37	7	24.15	3	10.34	1	3.44
d. Sözlü sınav	5	17.24	14	48.28	6	20.68	2	6.90	2	6.90

Tablo 49'a baktığımızda, yabancı dil dersinde öğrenci başarısının ölçülmesinde seçilen sınav ve soru tiplerinin kullanım durumlarına ilişkin olarak uzun cevaplı az soru seçeneğine öğretmenlerin, %6.90'ı çok yüksek, 10.35'i yüksek, 20.68'i orta, 27.58'i zayıf ve 34.49'u da çok zayıf şeklinde görüş bildirirken, kısa cevaplı çok soru seçeneğine %24.14'ü çok yüksek, %51.72'si yüksek, %17.24'ü orta, %6.90'ı zayıf şeklinde görüş bildirdiği; test seçeneğine de %20.68'i çok yüksek, %41.37'si yüksek, %24.15'i orta, %10.36'sı zayıf ve %3.44'ü de çok zayıf şeklinde görüş bildirdiği; sözlü sınav seçeneğine de %17.24'ünün çok yüksek, %48.28'inin yüksek, %20.68'inin orta, %6.90'ının zayıf, %6.90'ının da çok zayıf şeklinde görüş bildirdiği anlaşılmaktadır.

Bu tablodaki bulgular genel olarak bakıldığında yabancı dil dersine giren öğretmenlerin daha çok; kısa cevaplı çok sorulu, test ve sözlü sınavları tercih ettikleri söylenebilir.

Öğretmenlerin değerlendirme şeklinin durumu öğrencilere sorulduğunda

%58'inin (Tablo 54) olumlu cevap verdiği görülmekte ve bu sistemden öğrencilerin de memnun olduğu söylenebilir. .

Tablo 50. Yabancı Dil Dersinde Öğrenci Başarısının Ölçülmesi İçin Öngörülen İki Yazılı İki Sözlü Sınav Sisteminin Yeterlilik Durumuna İlişkin Bulgular.

Durum	F	%
Çok yüksek	-	-
Yüksek	10	34.48
Orta	11	37.94
Zayıf	5	17.24
Çok zayıf	3	10.34
TOPLAM	29	100.00

Tablo 50'ye baktığımızda, yabancı dil dersinde öğrenci başarısının ölçülmesinin yeterlilik durumuna ilişkin olarak öğretmenlerin %34.48'i yüksek, %37.94'ü orta %17.24 zayıf, %10.34'ü de çok zayıf olarak görüş bildirdikleri söylenebilir.

Tablo 50 genel olarak incelendiğinde yabancı dil dersinde öğrenci başarısının ölçülmesi için öngörülen iki yazılı iki sözlü sınav sisteminin benimsenen ve tercih edilen bir sistem olduğu görülmektedir. Bu da yabancı dilin yazılı ve sözlü ifadeleri kapsıyor olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 51. Yabancı Dil Dersinde Yapılan Sınavlar Harici "quiz" v.b.**Sınavları Yararlı Görme Durumuna İlişkin Bulgular.**

Durum	F	%
Evet	24	82.75
Hayır	-	-
Kısmen	5	17.25
TOPLAM	29	100.00

Tablo 51'e baktığımızda yabancı dil dersinde yapılan sınavlar haricinde "quiz" v.b. sınavları yararlı görme durumuna ilişkin olarak öğretmenlerin %82.75'i "evet" %17.25'i de "kısmen" şeklinde görüş bildirdikleri söylenebilir.

Bu tablodaki bulgulara göre temel sınavlar harici'de küçük sınavlar yapılmasının yararının ittifakla kabul edildiğini söylemek mümkündür. Quizlerin öğretmenler tarafından tercih edilmesi, sık aralıklarla kısa sınavların yapılması unutmayı engelleyip beceriyi artırıyor olmasından kaynaklığı söylenebilir.

b-) Öğrencilere Göre Değerlendirmeye İlişkin Bulgular

Tablo 52. Öğrencilerin Öğrendikleri Yabancı Dil İle İlgili Verilen Özelliklerde Kendi Yeterlik Durumlarını Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular.

Ölçütler Davranışlar	Çok İyi		İyi		Orta		Zayıf		Çok Zayıf	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
a. Kendini tanıtırma durumu	74	19.27	144	37.50	122	31.78	29	7.55	15	3.90
b. Konuşulanı anlayabilme durumu	18	4.69	77	20.05	175	45.57	98	25.52	16	4.17
c. Herhangi bir olayı başkasına anlatabilme durumu	16	4.17	71	18.49	128	33.33	124	32.29	45	11.72
d. Herhangi bir olayı yabancı dilde yazabilme durumu	29	7.55	101	26.30	125	32.56	94	24.48	35	9.11

Tablo 52'ye baktığımız zaman, öğrencilerin öğrendikleri yabancı dil ile ilgili verilen özelliklerde kendi yeterlik durumlarını değerlendirmelerine ilişkin olarak, kendi yabancı dilde tanıtırma durumuna öğrencilerin %19.27'si çok iyi, %37.50'si iyi, %31.78'i orta, %7.55'i zayıf, %3.90 çok zayıf olarak görüş bildirirken, konuşulanı anlayabilme durumuna %4.69'u çok iyi, %20.05'i iyi, %45.57'si orta, %25.52'si zayıf ve %4.17'si ok zayıf; Herhangi bir olayı yabancı dilde başkasına anlatabilme durumuna öğrencilerin, %4.17'si çok iyi, %18.49'u iyi, %33.33'ü orta, %32.29'u zayıf, %11.72'si çok zayıf; Herhangi bir olayı yabancı dilde yazabilme durumuna ise öğrencilerin %7.55 çok iyi, %26.30 iyi, %32.56'sı orta, %24.48'i zayıf , %9.11'i ise çok zayıf olarak görüş bildirdiklerini söyleyebiliriz.

Bu tablodaki bulgulara genel olarak bakacak olursak öğrencilerin kendilerini

yabancı dilde tanıtma durumunda öğrencilerin yarısından fazlasının iyi çok iyi ve "iyi" seçenekleri birleştirilerek öğrencilerin yarısından fazlası iyi seviyededir denebilir.konuşulanı anlayabilme durumunda,yarisına yakını orta ; bir olayı başkasına anlatabilme durumunda üçte birinin orta; yabancı dilde yazabilme olayında ise üçte birinin orta seviyelerde olduğu görülmektedir. Mevcut yabancı dil öğretimi ile öğrenciler ancak orta ve zayıf düzeyde yetiştirildikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 53; Öğrencilerin Yabancı Dil Dersindeki Başarı Durumuna İlişkin Bulgular.

Ders Durumu	F	%
Çok yüksek	54	14.06
Yüksek	167	43.49
Orta	116	30.21
Zayıf	37	9.64
Çok zayıf	10	2.60
TOPLAM	384	100.00

Tablo 53'e baktığımızda, öğrencilerin yabancı dil dersindeki başarı durumuna ilişkin olarak, öğrencilerin %14.06'sı çok iyi, %43.49'u iyi, %30.21'i orta, %9.64'i zayıf ve %2.0'ı da çok zayıf olarak belirtmekte olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 53'e genel olarak bakacak olursak öğrenci başarısının "iyi" ve "orta" seçeneklerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Ancak bir önceki tablo da öğrencilerin yabancılara karşı kendilerini tanıtma sözlü ve yazılı ifade de orta ve zayıf oldukları görülmüştü. Bundayabancı dil öğretiminde belirlenen başarı ile yabancı dilin yaşama dönüştürülmesinin tutarlı olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 54. Öğrencilere Göre Yabancı Dil Dersindeki Değerlendirme Şeklinin Uygunluğuna İlişkin Bulgular.

Durum	F	%
Çok yüksek	224	58.23
Hayır	74	19.27
Kararsız	86	22.40
TOPLAM	384	100.00

Tablo 54'e baktığımızda, öğrencilere göre yabancı dil dersindeki değerlendirme şeklinin uygunluğuna ilişkin olarak, öğrencilerin %58.33'ü evet, %19.27'si hayır, %22.40'ı da kararsız olarak görüş bildirdiklerini söyleyebiliriz..

Tablo 54 e genel olarak bakacak olursak, öğrencilerin çoğunluğunun yabancı dil dersindeki değerlendirme durumundan memnun oldukları söylenebilir.

Tablo 55. Yabancı Dil Dersinde Kullanılan Değerlendirme Şekline "Hayır" Cevap Veren Öğrencilerin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Sınav Tipi	F	%
a. Az soru uzun cevap	10	9.09
b. Çok soru kısa cevap	34	30.91
c. Test (Çoktan seçmeli)	64	58.19
d. Başka	2	1.81
TOPLAM	370	100.00

Tablo 55'e baktığımızda, yabancı dil dersinde kullanılan değerlendirme şeklinin uygunluğuna "hayır" cevabı veren öğrencilerin görüşleri şu şekildedir %9.09'ı az soru, uzun cevap; %30.91 çok soru kısa cevap, %58.19'u test ve %1.81'i

başka seçeneğinde görüşlerini belirttiklerini söyleyebiliriz.

Tablo 55'e bakıldığında çok az da olsa bazı öğretmenlerin çok soru kısa cevaplı ya da çoktan seçmeli sınav sistemini tercih ettiği sanılmaktadır. Çok azda olsa bazı öğrencilerin az sorulu uzun cevaplı soruları tercih ettikleri görülmektedir.

V. ÖZET, SONUÇ VE ÖNERİLER

1- ÖZET

Bu araştırma ilköğretim okullarında yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunların belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Bir yıllık bir zaman süreci içinde yürütülen bu araştırmanın başlangıcında yayınlanan konuyla ilgili kaynaklar taranmış konu ile ilgili araştırmalar üzerinde yapılan incelemeler sonucunda araştırma projelendirilmiş ve veri toplama aracı geliştirilmiştir.

Araştırmanın evrenini 1998-99- öğretim yılında Şanlıurfa il merkezinde bulunan ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ilköğretim okullarının ikinci kademesindeki öğrenciler ve Şanlıurfa İl merkezindeki ilköğretim okullarında yabancı dil derslerini okutan öğretmenlerden oluşmaktadır. Örneklemeye tespitinde, kademeli örneklem yöntemi uygulanmış, Şanlıurfa'daki her birinde eşit sayıda okul olmak üzere 9 ilköğretim okulu örneklemeye alınmıştır.

İlköğretim okullarında yabancı dil dersine giren öğretmenlerin ve bu okulları ikinci kademesinde okuyan öğrencilerin, yabancı dil öğretiminde karşılaşılan problemleri tespit etmek amacıyla öğretmen ve öğrenciler için ayrı ayrı iki anket hazırlanmıştır. Öğretmenler için hazırlanan anket, I. bölümde dokuz II. bölümde yirmi beş olmak üzere toplam otuz dört sorudan oluşmaktadır. Öğretmenlere uygulanan anket formunun II. kısmındaki sorular "çok yüksek" "yüksek" "orta", "zayıf", "çok zayıf"; "her zaman", "zaman zaman", "hiçbir zaman" ve farklı olarak da üç seçenekli sorulardan oluşmaktadır.

Öğrencilere uygulanan ankette I. bölümde 6, II. bölümde 21 olmak üzere 27 sorudan oluşmaktadır. I. bölümdeki sorular kişisel sorulardır. II. bölümdeki sorular, "çok iyi", "iyi", "orta", "zayıf"; "her zaman", "zaman zaman", "hiç bir zaman" ve değişik şıklı sorulardan oluşmaktadır.

Anket formları aracılığıyla toplanan veriler teker teker tablolara dönüştürülmüştür.

Yukarıda sözü edilen tablolar,

A- Öğretmen ve Öğrencilere İlişkin Kişisel Bilgiler**1- Öğretmenlere İlişkin Kişisel Bilgiler****2- Öğrencilere İlişkin Kişisel Bilgiler****B- Eğitim Programlarına İlişkin Bulgular****1- Amaca İlişkin Bulgular****2- Muhtevaya İlişkin Bulgular****3- Öğretim Süreçlerine İlişkin Bulgular.****4- Değerlendirmeye İlişkin Bulgular**

Şeklinde Düzenlenerek yorumlanmıştır.

Elde edilen sonuçlar ışığında, ilköğretim okullarında okutulan yabancı dil derslerinin program uygulamalarında karşılaşılan sorunlar belirlenmiş olup, günümüzde ilköğretim okullarındaki dil öğretiminin çağdaş öğretim yöntem ve teknikleri ile yapılmasını büyük bir önem arz ettiği üzerinde durulmuştur. Dil öğretiminin çağdaş öğretim yöntem ve teknikleri ile olacağını ortaya koyan araştırmaların yapılması gibi öneriler geliştirilmiştir.

2- SONUÇLAR

İlköğretim okullarında yabancı dil dersi programlarının değerlendirilmesi konulu bu çalışmada yabancı dil dersi programı, program öğeleri (amaçlar, içerik, öğretim süreçleri ve değerlendirme açısından değerlendirilmesi yapılmıştır

Araştırma evreni Şanlıurfa merkez ilköğretim okullarında yabancı dil derslerine giren öğretmenleri ve bu okullarda bu dersi okuyan öğrencilerden oluşmaktadır. Örneklemini ise 29 öğretmen ve 384 öğrenci oluşturmaktadır.

Bu araştırma sonucunda örneklemini oluşturan, öğretmen ve öğrencilerle ilgili kişisel bilgiler elde edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin kıdemler, hizmet içi eğitim kurslarına katılma ile ilgili durumlar belirlenmiştir.

Eğitim programları ile ilgili bulgular; amaçlar, muhteva, öğretim süreçleri ve değerlendirme öğeleri ile ilgili bulgular alt başlıklar halinde düzenlenmiş ve ayrıntılı olarak test edilmiştir. Örneklemini oluşturan elemanların anket sorularına verdikleri cevaplara istatistiksel yöntem olarak yüzde ve frekans dağılımı oranlarına bakılmış ayrıca ki-kare testi uygulanmış ve elemanlara göre manidar bir fark bulunup bulunmadığı araştırılmıştır.

A- ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERLE İLGİLİ SONUÇLAR

İlköğretim okullarında görev yapan ve anket uygulanan okulların tümünde görevli olan öğretmenlerin 14 ü (%48.27) bayan, 15'i (%51.73) erkektir. Mesleki kıdem durumları itibariyle genel olarak çoğunun 1-10 yıl arası kıdeme sahip olduğu hizmet içi eğitim kurslarına katılımın iyi olduğu (%55) ancak katılanların da bu kursların fazla çekici olmadığını düşündükleri anlaşılmaktadır. Öğretmenler mezun oldukları kurumlar itibariyle çoğunluğunun (%68.97) fakülte mezunu olduğu diğerlerinin de yüksek okul ve eğitim enstitülerinden mezun oldukları saptanmıştır.

Bu çalışmaya katılan öğrencilerin %74.48'i erkeklerden, %25.52'si de bayarlardan, oluşmaktadır. Bunların da %23.69'u 6. sınıf, %42.19'u 7. sınıf ve %34.12 sinin de 8. sınıf öğrencilerinde olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenci ailelerinin %32'sinin 50 milyon altı, %40.63 ünün 51-100 milyon arası, %18.22 sinin 101-150 milyon arası, %9.12 sinin ise 150 milyon üstü gelire sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Bulgulardan da anlaşılabacağı gibi çoğunluğu alt gelir grubuna dahildir. Bu ankete katılan öğrencilerin %67 si yabancı dil dersini gerekli gördüğünü; %80 gibi bir çoğunluğun da bu dersi severek okuduğu araştırmanın bulgularından anlaşılmaktadır. .

B- EĞİTİM PROGRAMLARINA İLİŞKİN SONUÇLAR

1- Amaçlarla İlgili Sonuçlar

Öğretmenlere göre yabancı dil dersi amaçlarının gerçekleşme oranı çok düşük görülmektedir. Öğretmenlerin %45 gibi önemli bir bölümü yabancı dil dersi amaçlarının gerçekleşme oranının orta, % 35 gibi bir oranın da zayıf düzede gerçekleştiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Bundan da anlaşıyor ki ilköğretim okullarında okutulan yabancı dil dersleri amaçlarının Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği doğrultuda gerçekleşmediği sonucu çıkarılabilir.

Bu amaçların tam olarak gerçekleşmeme sebebini yine öğretmenlerin %48 gibi önemli bir bölümü sınıfların kalabalık olmasına, %45 gibi bir kısmı da araç-gereç yokluğuna bağlamaktadır. Yine öğretmenlerin %45 gibi bir kısmı amaçlar arasında tutarlılık olduğunu belirterek, gerçekleşme oranının düşük olmasını amaçlarda aramamaktadırlar. Diğer taraftan da amaçlar arasında tutarlılık olmasına rağmen, bu amaçlarla öğrencilerin istenilen düzeyde dil öğrenmelerinin oranını öğretmenlerin %51.72'si orta düzeyde olduğunu, %25 gibi bir kısmı da zayıf düzeyde olduğu yönünde görüş belirtmektedirler. Yani amaçların tutarsız olmamalarına rağmen diğer etkenlerden dolayı dil öğrenmenin tam gerçekleşemediğini belirtmişlerdir.

Kısaca, yabancı dil dersinde istenilen düzeyde bir öğrenmenin gerçekleşmesi için sadece amaçların tutarlı olmasının yetmediği, öğrenmenin olması için ortamın da önemli bir yer tuttuğu, sınıf mevcutlarının kalabalık olması ve araç-gereç eksikliğinin öğrenmeyi büyük ölçüde etkilediği görülmektedir.

2- Muhteva İle İlgili Sonuçlar

Öğretmenlere göre yabancı dil dersinde okutulan kitabın, ihtiyaca orta düzeyde cevap verdiği, bu kitaplarda işlenen konuların, öğrencilerin öğrenmesi gereken konular açısından orta düzeyde olduğu; bu konuların, öğrencilerin günlük hayatlarına yönelik olma durumunun orta ve ortanın üstünde olduğu; öğrencilerin yabancı dil

dersinde öğrendiklerini günlük hayatta kullanma durumunun çok düşük olduğu; yabancı dil dersi içeriğinin, okutulan sınıfın yaş, bilgi ve kavrama düzeyine uygunluğunun orta düzeyde olduğu; yabancı dil dersi programlarının kapsadığı konular itibariyle yeterlik durumunun orta düzeyde olduğu.

Öğrencilere göre ise, yabancı dil dersinde işlenen konuları öğrenci seviyelerine uygun olduğu; öğrencilerin büyük bir kısmının yabancı dili bir bütün olarak (anlama-konuşma-yazma) öğrenmek istedikleri; yabancı dil dersinde okutulan konuların ağırlığı ile öğrencilerin anlama, kavrama güçleri arasında bir uyumun olduğu söylenebilir.

3. Öğretim Süreçlerine İlişkin Sonuçlar

Öğretmenlere göre, sınıfta farklı kaynak kitapların kullanımının öğrenci başarısını artıracığı, ancak öğretmenlerin çoğunluğunun sınıfta farklı kaynak kitap kullanmadığını; yabancı dil dersi işlenirken kullanım sıklığına göre en çok grup çalışması, anlatım, eğitsel oyunlarla öğretim, soru-cevap, gösteri yöntemi, canlandırma ve ezberleme yöntemi, rol yapma gibi yöntemler kullanılmaktadır..

Yabancı dil dersi işlenirken yine kullanım sıklığına göre alıştırmalar kitapları, konuşma için tek resimler, sesli ve görüntülü kasetler, gerçek eşya ve modeller, vb. araçlar kullanıldığı anlaşılmaktadır. Öğretmen kılavuzu da öğretmenlerin en çok kullandığı eğitim araçlarından. Ders işlerken öğretmenlerin günlük hayatla bağlantı kurmaya çalıştıkları; öğrencilerin bu derse karşı ilgilerinin orta seviyede olduğu, haftalık ders saati sayısının yetersiz olduğu; yabancı dil derslerinin ilköğretim okullarında seçmeli olmaması gerektiği; ancak ilköğretimin bütün sınıflarında da olmasının gerekmediği; yabancı dilin ilköğretimin 4. sınıfından itibaren temel bir ders olarak okutulması gerektiğini ya da yabancı dilin 5. sınıftan sonra bir yıl hazırlık olarak okutulmasının yararlı olacağı; fakat dil öğrenmeye bölge insanı tarafından fazla önem verilmediği söylenebilir.

Öğrencilere, öğretmenlerin ders kitabı dışında da öğrencilerin farklı kitaplardan yararlanmaları önerdiği; eğer mümkün olursa yabancı dil derslerine branş dışından öğretmenlerin gelmemesi gerektiği; öğrencilerin öğretmenlerine merak ettiği her konuda soru sorup cevap olabildiği; bu ders işlenirken öğrencilerin

en çok soru-cevap, anlatım, grup çalışması eğitsel oyunlarla öğretim gibi yöntemleri tercih ettiği; öğretmenlerin ders anlatırken çevrelerindeki olay ve eşyalardan örnek verme durumunun yüksek olduğu; dersleri mümkün olduğu kadar öğrencilerin seviyelerine göre anlatmaya çalıştığı söylenebilir. Yine öğrencilere göre haftalık ders saati sayısının yeterli olduğu; öğrencilerin tatillerde dil kurslarına gitme oranlarının çok düşük olduğu, bunun en önemli sebebi de yörede yabancı dil öğretimine fazla önem verilmemesinden kaynaklandığı söylenebilir.

4- Değerlendirme İle İlgili Sonuçlar;

Öğretmenlere göre, öğrencilerin yabancı dil dersindeki başarı durumlarının "zayıf" ve "orta" seviyede yoğunlaştığı; yabancı dil dersinde öğrenci başarısının ölçülmesinde öğretmenlerin daha çok, kısa cevap fazla sorulu, test ve sözlü sınavları tercih ettikleri; öğrenci başarısının ölçülmesi için de iki yazılı iki sözlü sınavın tercih edildiği; öğretmenlerin bu sınavlar harici "quiz" v.b sınavlar yapmanın yararlı olduğu düşüncesindeki oldukları görülmektedir.

Öğrencilere göre de, öğrendikleri yabancı dil ile ilgili olarak verilen özelliklerde kendi yeterlik durumlarını değerlendirirken, kendilerini tanıtırma durumlarını "iyi", konuşulanı anlayabilme durumlarını "orta", bir olayı anlatabilme durumlarını "orta", yabancı dilde yazabilme olayını "orta" seviyede gördükleri; genel olarak kendilerini başarılı gördükleri öğrencilerin çoğunluğunun yabancı dildeki değerlendirme şeklinden memnun oldukları gözlenmiştir.

3- ÖNERİLER

İlköğretim okullarında yabancı dil dersi öğretim programlarının toplumun beklentilerine cevap verebilmesi için günün gelişmelerine göre geliştirilmesi ve yönelinmesi gereklidir. Günümüzde bir dil hatta ikinci bir dil öğrenmenin önemi artık tartışma götürmez bir gerçek olduğu herkes tarafından kabul edilmektedir. Böyle önemli bir olaya eğitim kurumlarında mutlaka gerektiği şekilde önem vermek zorundayız.

İlköğretim okullarında uygulanan yabancı dil dersi öğretim programlarının geliştirilmesine yönelik olarak şu öneriler belirtilebilir.

1- Yabancı dil derslerinde okutulan kitaplar, içerdiği konular itibariyle günün ihtiyaçlarına uygun olarak geliştirilmeli; konular fazla detaya inmeden yoğun bir şekilde verme yerine yüzeysel bir şekilde, ve sevdirecek verilmelidir.

2- Bir program ne kadar mükemmel olursa olsun bu programın etkinliği uygulamadaki başarısı ile ölçülebilir. Programı uygulamaya geçirecek kişiler öğretmenlerdir. Bunun için öğretmenlerin eksik yönleri belirlenmeli ve bunları gidermek için geniş katılımlı hizmet içi eğitim kursları ve seminerler verilmedir.

3- Türkiye'nin öğretmen politikası günün gelişmelerine göre yeniden gözden geçirilmeli, öğretmenlerin ekonomik durumları iyileştirilmeli özellikle yabancı dil öğretmenlerinin Türk Milli Eğitiminden kaçması engellenmeli, Milli Eğitim Bakanlığındaki yabancı dil öğretmeni açığı mutlaka kapatılmalı, mümkün olduğu derecede branş dışından öğretmenlerin girmesi azaltılmalı.

4- Yabancı dil derslerinde dilin yapısının öğretilmesi yerine, dil kendisi öğretilmelidir.

5- Yabancı dil derslerinde kullanılan eğitim araçları günün şartlarına göre yenilenmeli, görsel-işitsel eğitim araçlarının, özellikle son zamanlarda her alana giren bilgisayardan faydalanmalı.

6- Yabancı dil dersleri işlenirken kullanılan öğretim yöntemleri günümüzün şartlarına uygun bir tarzda derslerde kullanılmalıdır.

KAYNAKÇA

AKYÜZ, Yahya, **Türkiye’de Öğretmenlerin Toplumsal Değişmedeki Etkileri**, Ankara 1992.

AKYÜZ, Yahya, **Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1988’e)**, 3, Baskı, Ankara 1988, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, no: 160.

ALKAN, Cevat, **Eğitim Teknolojisi**, Ankara 1995.

AKSAN, Doğan, **Her Yönüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim**, (T.D.K.Y.) 439, Ankara 1998, s. 55.

BAŞARAN, İ.Etem, **Eğitime Giriş**, Kadioğlu Matbaası, Ankara 1994.

BAŞARAN, İ.Etem, **Eğitim Yönetimi**, Kadioğlu Matbaası, Ankara 1983.

BİNBAŞIOĞLU, Cavit, **Eğitime Giriş**, Ankara 1988.

CHASTAIN, Kenneth, **Developing Second Language Skills: Theory and Practice**, Boston 1976.

DEMİREL, Özcan, **Yabancı Dil Öğretimi, İlkeler, Yöntemler, Teknikler**, Ankara 1990.

DEMİREL, Özcan, **Genel Öğretim Yöntemleri**, Ankara 1994.

DİLAÇAR, A., **Dil, Diller ve Dilecilik**, (TDK Yayınları); 2639, s. 28-29-70, Ankara 1968.

DİLAVER, Hüseyin, **Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme ve İstihdam Şartları**, Ankara 1994, Milli Eğitim Basımevi.

DOĞDU, Süleyman-ARSLAN, Zülfikar, **Eğitim Teknolojisi Uygulamalar ve Eğitim Araç-Gereçleri**, Ankara 1993.

- ERDEN, Münire, **Eğitimde Program Değerlendirme**, Ankara 1995.
- ERTÜRK, Selahattin, **Eğitimde Program Geliştirme**, Meteksan Mat. Ankara 1994.
- FARBİR, Barry, **Yabancı Dil Öğrenme Yöntemleri**, (Çev. Cem Şen), Ankara 1994.
- FİDAN, Nurettin-ERDEN, Münire, **Eğitime Giriş**, Ankara tarihsiz.
- GÖKTÜRK, Akşit, **Yabancı Dil Öğretimi**, Türk Dili, Dil Öğretimi Özel Sayısı, 379-380, s. 102, Ankara 1983.
- GÜR, Hakan, **“Yabancı Dil Öğretiminde Yöntem Sorunu”**, Ankara Üniversitesi Dil Dergisi, sayı: 28, Ankara 1995.
- HARMER, Jeremy, **The Practice of English Language Teaching**, Longman Inc. New York, 1983.
- İPEKBOYAYAN, Sami, **“Yabancı Dil Öğretimiyle İlgili Temel Tavsiyeler”**, Ankara Üniversitesi Dil Dergisi, sayı: 21, Ankara 1994.
- KARASAR, Niyazi, **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Ankara 1995.
- KOCAMAN, Ahmet, **Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler**, Türk Dili, Dil Öğretimi Özel Sayısı, 379-80, Ankara 1983.
- KOÇER, H.Ali, **Türkiye’de Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi**, İstanbul 1974, s. 71.
- KORKMAZ, Zeynep, **Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri**, 1990 Ankara s. 2.
- Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, **M.E.G.S.B.’nin 1987 Yılı Bütçe Konuşması**, İstanbul M.E.Basımevi, 1986.
- OĞUZKAN, Ferhan, **Orta Dereceli Okullarda Öğretim**, Ankara 1985.
- OĞUZKAN, Ferhan, **Eğitim Terimleri Sözlüğü**, Ankara Türk Dil Kurumu, 1974.

ÖZDEN, Yüksel, **Öğrenme ve Öğretme**, Ankara 1998.

ÖZEN, Ahmet, **A Guide for Methodology and Practice Teaching**, Ankara 1978.

RESMÎ GAZETE, 31 Aralık 1987.

SAYIN, Şara, “**Çağdaş Eğitimde Tek Bir Yabancı Dil Yeterli Olabilir Mi?**”, Ankara Üniversitesi Dil Dergisi, s. 13, Ankara 1993.

SALİHOĞLU, Hüseyin, “**Almanca Öğretiminde Dramatizasyon ve Konuşma**”, Ankara Üniversitesi Dil Dergisi, s. 28, Ankara 1995.

SONGÜN, Recep, **Doğu Anadolu'daki Orta Dereceli Okul İngilizce Öğretmen ve Öğrencilerinin Öğretim, Öğrenim ve İlişkileri**, Türk Dili, Dil Öğrenim Özel Sayısı, 379-80, Ankara 1983.

SÖNMEZ, Veysel, **Program Geliştirmede Öğretmen El kitabı**, Ankara 1994.

TEKİN, Halil, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, Ankara 1984.

TEKELİ, İlhan-İLKİN, Selim, **Osmanlı İmparatorluğunda Eğitim ve Bilgi Üretim Sisteminin Oluşumu ve Dönüşümü**, Ankara 1993.

TÜRKÖĞLU, Adil-DOĞANAY, Ahmet-YILDIRIM, Ali, **Ders Çalışma Becerileri**, Adana 1986.

VARIŞ, Fatma, **Eğitimde Program Geliştirme “Teori ve Teknikleri”**, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, no: 157, Ankara 1996.

VARIŞ, Fatma, **Eğitim Bilimine Giriş**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, No: 159, Ankara 1988.

Tebliğler Dergisi 1991 Tarih 2347 sayılı

Tebliğler Dergisi 1997 Tarih 2481 sayılı

EKLER

I. OKULLARDA UYGULAMA YAPABİLMEK İÇİN İL MİLLİ EĞİTİM
MÜDÜRLÜĞÜNDEN ALINAN İZİN YAZISI.

II. ÖĞRETMENLERE UYGULANAN ANKET SORULARI

III. ÖĞRENCİLERE UYGULANAN ANKET SORULARI

IV. İLKÖĞRETİM 6., 7. VE 8. SINIFLARINDA YABANCI DİL
ÖĞRETİMİNİN ÖZEL AMAÇLARI.

ŞANLIURFA VALİLİĞİ
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

83

SAYI : B.08.4.MEM.4.63.00.05-379/

KONU : Anket Uygulaması

13778

18 NİS 1999

VALİLİK MAKAMINA

ŞANLIURFA

Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim dalında Yüksek Lisans Öğrenimi gören Öğrenci Kamil HARTMAN'ın; "İlköğretim Okullarında Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaşılan Problemler" konulu çalışması için, İlimiz Merkezinde Öğretmenlere ve ilköğretim öğrencilerine anket araştırması yapması gerektiğine ilişkin; Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 08.01.1999 tarih ve 004 Sayılı yazıları ekte sunulmuştur.

Adı geçen öğrencinin; İlimiz Merkez Profilo İlköğretim Okulu, Bahçelievler İlköğretim Okulu, Yavuz Selim İlköğretim Okulu, Şerif Üstün İlköğretim Okulu ve Mehmet Sağlı İlköğretim Okulunda anket yapması Müdürlüğünüzce uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Halit AZİZÖZÜ
Milli Eğitim Müdürü

OLUR :

..9/05/1999

Kaan PEKER

Vali a.

Vali Yardımcısı

EK: Yazı (1 adet-8 sayfa)

Not : Verilecek cevaplarda dosya numaramızın kayıt numarası ile beraber bildirilmesi

İLKÖĞRETİMDE YABANCI DİL (İNGİLİZCE) ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLARA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ ANKETİ

Değerli Meslektaşım,

Bu anket ilköğretimde yabancı dil (İngilizce) öğretiminde karşılaşılan sorunları belirlemek amacıyla yabancı dil öğretmenlerinin görüşlerine başvurularak Yüksek Lisans Tez çalışması kapsamında gerekli verileri toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Vereceğiniz cevaplar bilimsel amaçlarla değerlendirilecek, herhangi bir şahıs veya kuruma açık tutulmayacaktır. Bunun için anketlerde isim belirtilmesine gerek yoktur.

Vereceğiniz cevaplar neticesinde varılacak sonuçları yabancı dil dersindeki eğitim öğretim kalitesinin yükselmesine yardımcı olacağını düşünerek en gerçekçi cevapları yazmanızı rica eder ilgi ve alakalarınıza teşekkür ederim.

Kamil HARMAN
Harran Üniversitesi
İngilizce Öğretmeni

-I-

KİŞİSEL BİLGİLER

Bu bölümde kişisel durumunuzla ilgili sorular bulunmaktadır. Soruları okuyup size en uygun gelen cevabın başındaki parantez içine çarpı (X) işareti koyunuz.

1- Cinsiyetiniz.

() a- Bayan

() b- Erkek

2- Mezun olduğunuz yüksek öğretim kurumu;

() a- Yüksek Okul

() c- Eğitim Enstitüsü

() b- Fakülte

() d- Başka.....

3- Kıdeminiz;

() a- 1 – 5 yıl arası. () b- 6 – 10 yıl arası. () c- 11 – 15 yıl arası

() d- 16 – 20 yıl arası () e- 21 – 30 yıl arası. () f- 31 ve üzeri.

4- Bu derse;

() a- Branş öğretmeni olarak giriyorum () b- Branş dışı öğretmeni olarak giriyorum

5- Kendinizi Yabancı dil dersini tam anlamıyla verebilecek yeterlilikte görüyor musunuz?

() a- Evet

() b- Hayır

() c- Kısmen

6- Farklı branştaki öğretmenlerin Yabancı Dil derslerini vermesini uygun görüyor musunuz?

() a- Evet

() b- Hayır

() c- Kısmen

7- Alanınızdaki yeni gelişmeler karşısında kendinizi yenilemek ve bu gelişmelerden haberdar olmak için düzenlenen hizmet içi eğitim kurslarına katıldınız mı?

() a- Evet

() b- Hayır

8- Yedinci soruya cevabınız “evet” ise söz konusu kursları yeterli buldunuz mu?

() a- Evet

() b- Hayır

() c- Kısmen

9- Yedinci soruya cevabınız hayır ise sebebi nedir?

() a- Gereksiz buluyorum.

() d- Bilinen şeyler tekrarlanıyor

() b- Zamanında haberdar olamıyorum.

() e- Turistik geziden ileri geçmiyor

() c- Uzman hocalar görevlendirilmiyor.

() f- Başka

YABANCI DİL (İNGİLİZCE) ÖĞRETİMİNİN AMAÇLARI

Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının 24-11-1991 tarih ve 265 sayılı kararı ve Eylül 1998 tarih ve 2492 sayılı tebliğler dergisinde yayınlanmış şekliyle ilköğretimin 6. 7. 8. Sınıflarında İngilizce dersinin amaçları şöyledir.

1- Yabancı dilin günümüzdeki önemini kavrayabilme.

2- Yabancı dil öğrenmenin, yaşantısı boyunca kazandıracığı yararların bilincine varabilme

3- Yabancı dil öğrenmeye istekli oluş

4- Yabancı dilde iletişim kurmaya istekli oluş

5- Öğrenilen diller aracılığıyla farklı kültür ve değerlerini hoşgörü ile karşılayabilme

- 6- Öğrendiği Yabancı dilin Türkçe'den ve öğrendiği birinci Yabancı dilden farklı seslere sahip olduğunu kavrayabilme
 7- Düzeyine uygun sözlü ifadeleri ve yazılı metinleri algılayabilme
 8- Öğrendiği dildeki sözcük ve cümleleri yazabilme
 9- Öğrendiği dili seviyesine uygun olarak pratik yapabilme
 10- Öğrendiği Yabancı dilde kendini geliştirmeye istekli oluş

-II-

Yukarıdaki amaçlar doğrultusunda soruların uygunluk durumlarını belirtiniz.

Uygunluk Durumu	Çok yüksek	Yüksek	Orta	Zayıf	Çok Zayıf
Amaçlar					
1-Yabancı dil dersi için belirlenmiş olan bu amaçların gerçekleşebilme durumu;					
2-Yabancı dil dersinin amaçları arasındaki tutarlılık durumu;					
3-Yabancı dil dersinin amaçlarının öğrencilerde istenilen düzeyde dil öğrenmeyi gerçekleştirme durumu;					
4-Sınıfta farklı kaynak kitapların kullanılmasının öğrenci başarısını etkileme durumu;					
5-Okutduğunuz ders kitabı öğrencilerin dil öğrenme konusundaki ihtiyaçlarına cevap verecek yeterlikte olma durumu;					
6-Okutduğunuz ders kitabının, öğrencilerin anlama seviyelerine uygunluk durumu;					
7-Yabancı dil ders kitabının dışında farklı kaynak kitaplardan yararlanma durumu;					

8- Bu derste en çok kullandığınız öğretim yöntemlerini kullanım sıklığına göre belirtiniz.

Öncelik Sırası	Her zaman	Zaman zaman	Hiçbir zaman
Öğretim Yöntemleri			
a- Soru – Cevap			
b- Rol yapma – Drama			
c- Gösteri			
d- Canlandırma			
e- Eğitsel oyunlarla öğretim			
f- Grup çalışması			
g- Anlatım			
h- Ezberleme			

9- Bu derste en çok kullandığınız eğitim araçlarını kullanım sıklığına göre belirtiniz

Kullanım Sıklığı	Her zaman	Zaman zaman	Hiçbir zaman
Eğitim Araçları			
a- Öğretmen kılavuzu			
b- Alıştırma kitapları			
c- Konuşma için tek resimler			
c- Gerçek eşyalar ve modeller			
d- Film şeritleri			
e- Sesli ve görüntülü kasetler			
f- Tepegöz			
g- Bilgisayar			

-Aşağıdaki soruları uygunluk durumlarına göre belirtiniz.

Uygunluk Durumu	Çok yüksek	Yüksek	Orta	Zayıf	Çok Zayıf
Amaçlar					
10- Yabancı dil dersindeki konuların, öğrencilerin günlük hayatlarına yönelik olma durumu;					
11- Konuları işlerken günlük yaşamlardaki konulardan örneklerin verilmesi;					
12- Öğrencilerin Yabancı dil dersinde öğrendiklerini günlük hayatlarında kullanma durumu;					
13- Okutduğunuz Yabancı dil dersinin muhtevası okutulan sınıfin yaş, bilgi, ve kavrama düzeyine uygunluğu;					
14- Yabancı dil dersi müfredat programlarının kapsadığı konular itibarıyla yeterlilik durumu;					
15- Öğrencilerin Yabancı dil dersine karşı ilgi durumu;					
16- Öğrencilerin Yabancı dil dersindeki başarı durumları;					
17- Yabancı dil dersinde öğrenci başarısının ölçülmesinde seçilen sınav ve soru tiplerinin kullanım durumları;					
a-Az soru uzun cevaplı yazılı sınav.....					
b-Çok soru kısa cevaplı yazılı sınav....					
c-Test (Çoktan seçmeli).....					
d-Sözlü sınav					
18-Yabancı dil dersinde öğrenci başarısının ölçülmesi için öngörülen iki yazılı iki sözlü sınav sisteminin yeterlilik durumu					

- 19- Yabancı dil dersinde yaptığınız, 17. Soruda belirtilen sınavlar haricinde “quiz” v.b. sınavları yararlı görüyorsunuz?
☐ a- Evet ☐ b- Hayır ☐ c- Kısmen
- 20- Yabancı dil dersi haftalık ders saati sayısı açısından yeterli görüyorsunuz?
☐ a- Evet ☐ b- Hayır ☐ c- Kısmen
- 21- Yabancı dil dersinin ilköğretimin birinci kademesinin bütün sınıflarında seçmeli ders olarak okutulmasını uygun buluyormusunuz?
☐ a- Evet ☐ b- Hayır ☐ c- Kararsızım
- 22- Yabancı dil dersinin ilköğretimin birinci kademesinde mecburi temel ders olarak okutulmasını uygun buluyormusunuz?
☐ a- Evet ☐ b- Hayır ☐ c- Kararsızım
- 23- Yabancı dil dersinin 4.sınıftan sonra mecburi temel ders olarak okutulmasını uygun buluyormusunuz?
☐ a- Evet ☐ b- Hayır ☐ c- Kararsızım
- 24- Yabancı dil dersinin 5.sınıftan sonra bir yıl hazırlık olarak okutulmasını uygun buluyormusunuz?
☐ a- Evet ☐ b- Hayır ☐ c- Kararsızım
- 25- Bölgenin Yabancı dil öğretimine verdiği önemi yeterli buluyormusunuz?
☐ a- Evet ☐ b- Hayır ☐ c- Kısmen

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLARA İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ ANKETİ

Sevgili Öğrenciler,

Bu araştırmanın amacı okumakta olduğunuz, Yabancı dil (İngilizce) dersinin sizler için daha anlaşılır, sizlerin ilgi, istek ve beklentilerinizin doğrultusunda verilmesini sağlamak için çözüm önerileri geliştirmektir. Araştırma sonucunda sağlıklı çözüm önerileri geliştirebilmek için cevaplarınızın doğru ve içten olması büyük önem taşımaktadır.

Vereceğiniz cevaplar tamamen bilimsel amaç için kullanılacak ve hiçbir şahıs yada kuruma açık tutulmayacaktır. Bu nedenle anket formlarına isim yazmanıza gerek yoktur. Yardımlarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Kamil HARMAN
Harran Üniversitesi
İngilizce Öğretmeni

-I-

KİŞİSEL BİLGİLER

Bu bölümde kişisel durumunuzla ilgili sorular bulunmaktadır. Soruları okuyup size en uygun gelen cevabın başındaki parantez içine (X) işareti koyunuz.

- 1- Cinsiyetiniz.
() a- Bayan () b- Erkek
- 2- Sınıfınız;
- 3- Okuldaki genel başarı durumunuz:
() a- Çok iyi () b- İyi () c- Orta () d- Zayıf () e- Çok zayıf
- 4- Ailenizin ortalama aylık geliri; ..
() a- 50 Milyondan az. () c- 101-150 Milyon
() b- 51- 100 Milyon () d- 150 Milyon üstü
- 5- Yabancı dil dersi, okutulması gerekli olan bir ders mi?
() a- Evet () b- Hayır () c- Kararsızım
- 6- Yabancı dil dersini;
() a- Severek okuyorum () c- Seçmeli olsaydı okumazdım
() b- Mecburi olduğu için okuyorum () d- Ailem istediği için okuyorum
() e- Başka

YABANCI DİL İLE İLGİLİ SORULAR

Bu bölümde okumuş olduğunuz yabancı dil dersi ile ilgili sorular bulunmaktadır. Bu soruları dikkatli bir şekilde okuyup size en uygun gelen cevapların başındaki parantez içine (X) işareti koyunuz.

- 1- Sizce Yabancı dil dersinde işlenen konular seviyenize uygun mu?
() a- Evet () b- Hayır () c- Kararsızım
- 2- Yabancı dil dersinde en çok hangi davranışı öğrenmek istesiniz? (Yalnız bir seçeneği işaretleyiniz)
() a- Konuşmayı öğrenmek () c- Konuşulanı anlamayı
() b- Yazmayı öğrenmek () d- Hepsi
- 3- Aşağıda Yabancı dil ile ilgili verilen özelliklerde kendi yeterlik durumunuzu nasıl buluyorsunuz?

Ölçütler	Çok iyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok zayıf
Davranışlar					
a- Karşılaştığınız bir yabancıya kendinizi tanıtırma durumunuz.					
b- Karşılaştığınız bir yabancının konuştuklarını anlayabilme durumunuz.					
c- Herhangi bir olayı yabancı dilde anlatabilme durumunuz.					
d- Herhangi bir olayı Yabancı dilde yazabilme durumunuz.					

- 4- Yabancı dil dersinde okuduğunuz kitabın, öğrenmek istediğiniz konular açısından yeterlilik durumu nasıldır?
() a- Çok iyi () b- İyi () c- Orta () d- Zayıf () e- Çok zayıf
- 5- Yabancı dil dersinde okuduğunuz kitabın, sizin anlayabilme seviyenize uygunluğu nasıldır?
() a- Çok iyi () b- İyi () c- Orta () d- Zayıf () e- Çok zayıf
- 6- Yabancı dil dersinde izlediğiniz kitap dışında başka en çok hangi eğitim araçlarından yararlanıyorsunuz? Kullanım sıklığına göre belirtiniz.

Kullanım Sıklığı	Her zaman	Zaman zaman	Hiçbir zaman
Eğitim Araçları			
a- Alıştırma kitapları			
b- Konuşma için tek resimler			
c- Gerçek eşyalar ve modeller			
d- Film şeritleri			
e- Sesli ve görüntülü kasetler			
f- Tepegöz			
g- Bilgisayar			

- 7- Yabancı dil öğretmeniniz ders kitabı dışında başka kaynaklardan yararlanmanızı ne derece öneriyor?
() a- Her zaman () b- Sık sık () c- Çok seyrek () d- Hiçbir zaman
- 8- Yabancı dil derslerinize branş dışındaki öğretmenlerin girmelerini uygun buluyormusunuz?
() a- Evet () b- Hayır () c- Kararsızım
- 9- Ders öğretmeninize merak ettiğiniz her konuda soru sorup cevap alabiliyor musunuz?
() a- Evet () b- Hayır () c- Zaman zaman

10- Yabancı dil dersini öncelikle hangi öğretim yöntemleri ile işlemek istiyorsunuz?
Öncelik sırasına göre belirtiniz.

Öğretim Yöntemleri / Öncelik Sırası	Her zaman	Zaman zaman	Hiçbir zaman
a- Soru – Cevap			
b- Rol yapma – Drama			
c- Gösteri			
d- Canlandırma			
e- Eğitsel oyunlarla öğretim			
f- Grup çalışması			
g- Anlatım			
h- Ezberleme			

11- Yabancı dil öğretmeninizin ders anlatırken çevrenizdeki olay ve eşyalardan örnek verme durumu nasıldır?

() a- Çok iyi () b- İyi () c- Orta () d- Zayıf () e- Çok zayıf

12- Gördüğünüz Yabancı dil dersini işlerken en çok takip ettiğiniz öğretim yöntemlerini kullanım sıklığına göre belirtiniz.

Öğretim Yöntemleri / Öncelik Sırası	Her zaman	Zaman zaman	Hiçbir zaman
a- Soru – Cevap			
b- Rol yapma – Drama			
c- Gösteri			
d- Canlandırma			
e- Eğitsel oyunlarla öğretim			
f- Grup çalışması			
h- Ezberleme			
g- Anlatım			

13- Yabancı dil öğretmeniniz dersi seviyenize uygun anlatıyor mu?

() a- Evet () b- Hayır () c- Kararsızım

14- Yabancı dil dersinde başarı durumunuz nasıl?

() a- Çok iyi () b- İyi () c- Orta () d- Zayıf () e- Çok zayıf

15- Yabancı dil dersinde başarı durumunuzun ölçülmesi için kullanılan değerlendirme şekli sizce uygun mu?

() a- Evet () b- Hayır () c- Kararsızım

16- Eğer cevabınız “hayır” ise başarının ölçülmesi sizce nasıl olmalıdır?

() a- Az sorulu, uzun cevaplı yazılı sınavlar.

() b- Çok sorulu, kısa cevaplı yazılı sınavlar.

() c- Test (doldurmalı, çoktan seçmeli) sınavlar.

() d- Başka.....

17- Sizce Yabancı dil dersi seçmeli olmalı mı?

() a- Evet () b- Hayır () c- Kararsızım

18- Yabancı dil dersinin bir yıl hazırlık olarak okutulmasını istermisiniz?

() a- Evet () b- Hayır () c- Kararsızım

19- Yabancı dil dersi için haftalık ders saati ne kadar olmalıdır?

() a- Bugünkü ders saati yeterlidir.

() b- Haftalık ders saati azaltılmalıdır.

() c- Haftalık ders saati artırılmalıdır.

20- Tatillerde yada hafta sonlarında ingilizce kurslarına gidiyormusunuz?

() a- Evet () b- Hayır

21- Eğer cevabınız “hayır” ise niçin kursa gitmek istemiyorsunuz?

() a- Maddi imkanım olmadığı için.

() b- Zamanım olmadığı için.

() c- Uygun bir kurs bulamadığım için.

() d- Gerekli görmediğim için.

YABANCI DİL (İNGİLİZCE) ÖĞRETİMİNİN AMAÇLARI

Talim ve terbiye kurulu başkanlığının 24.10.1991 tarih ve 265 sayılı kararı ile kabul edilen ve 25 kasım 1991 tarih ve 2347 sayılı tebliğler dergisinde yayınlanmış şekliyle ilköğretim okullarının 6. 7.ve 8. Sınıflarında İngilizce dersi öğretiminin özel amaçları şöyledir.

1. Yabancı dilde tonlama ve telaffuz bilgisi
2. Basit cümlelerden oluşan bir metin/diyalogda geçen kelimelerin anlam bilgisi
3. Basit cümle öğelerinin bilgisi
4. Basit cümleler ile ilgili dilbilgisi kuralları bilgisi
5. Konuşma dilinde kullanılan belli başlı kısaltmalar bilgisi
6. Yabancı dilde yazım bilgisi
7. Günlük iletişimde kullanılan işlev ve kavramlar bilgisi
8. Basit cümlelerin yapılarını kavrayabilme
9. Emir cümlelerinin yapı/söz-eylem değerlerini kavrayabilme
10. Basit cümlelerden oluşan kısa bir metin/diyaloğu dinlediğinde anlayabilme
11. Basit cümlelerden oluşan kısa bir metin/diyaloğu okuduğunda anlayabilme
12. Günlük deyimleri basit cümleleri sözlü olarak ifade edildiğinde anlayabilme
13. Günlük iletişimde kullanılan basit cümleleri değişik anlatım biçimlerine dönüştürebilme
14. Dildeki yapı işlev ve kavramları doğru olarak kullanabilme
15. Öğrendiklerini basit cümleler ile sözlü olarak ifade edebilme
16. Sınıf düzeyine uygun noktalama işaretlerini/yazım kurallarını kullanabilme
17. Öğrendiklerini basit cümleler ile yazabilme
18. Güdüleme yolu ile yabancı dil öğrenmeden zevk alma
19. Öğrenmekte olduğu yabancı dili kullanmaya özen gösterme
20. Öğrendiği yabancı dildeki belli seslerin bilgisi
21. Basit ve sıra cümlelerinde oluşan bir metinde/diyalogda geçen kelimelerin anlam bilgisi
22. Günlük iletişimde kullanılan işlev ve kavramlar bilgisi
23. Dildeki yapı işlev ve kavramları doğru olarak kullanabilme
24. Basit ve bileşik cümlelerin söz-eylem değerlerini kavrayabilme
25. Günlük iletişimde kullanılan basit ve bileşik cümleleri uygun bir ifadeye çevirme
26. Değişik dil kullanımlarını anlayabilme